

Regeringens proposition till Riksdagen om antagande av fördraget mellan Finland, Förbundsrepubliken Tyskland och Amerikas förenta stater om konstruktion av aluminiumstrukturer för ytstridsfartyg samt med förslag till lag om ikraftsättande av de bestämmelser i fördraget som hör till området för lagstiftningen och om tillämpning av fördraget

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att riksdagen ska godkänna fördraget mellan republiken Finlands försvarsministerium, som agerar för Finlands regerings räkning, Förbundsrepubliken Tysklands försvarsministerium och Amerikas förenta staters försvarsministerium om konstruktion av aluminiumstrukturer för ytstridsfartyg samt en lag om ikraftsättande av de bestämmelser i fördraget som hör till området för lagstiftningen och om tillämpning av fördraget.

Genom fördraget avtalas om ett gemensamt projekt för Finland, Tyskland och Förenta staterna, där målet är att utveckla simulerings- och kalkyleringsmetoder för konstruktion av krigsfartyg.

Fördraget undertecknades i oktober 2009. För att fördraget ska träda i kraft förutsätts att

Finland meddelar övriga parter att Finland har slutfört de nationella åtgärder som behövs för att sätta i kraft fördraget. Fördraget träder i kraft den dag som nämns i det ovan nämnda meddelandet.

I propositionen ingår ett förslag till lag om ikraftsättande av de bestämmelser i fördraget som hör till området för lagstiftningen. Det föreslås att i lagen ska tas in bestämmelser om hemlighållande av den information som utbyts i enlighet med fördraget, om de finska myndigheternas rätt att överlåta sekretessbelagd information och om hur de skyldigheter i fördraget som gäller besök ska uppfyllas. Den föreslagna lag som ingår i propositionen föreslås träda i kraft vid en tidpunkt om vilken ska föreskrivas genom förordning av republikens president samtidigt med fördraget.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 INLEDNING	3
2 NULÄGE	4
3 MÅLSÄTTNING	5
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	5
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	7
DETALJMOTIVERING	8
1 Fördragets innehåll och förhållande till lagstiftningen i Finland.....	8
2 Lagförslag.....	16
3 Ikraftträdande	16
4 Behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning.....	17
4.1 Behovet av riksdagens samtycke.....	17
4.2 Behandlingsordning.....	20
LAGFÖRSLAG	22
Lag om ikraftsättande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i fördraget mellan Finland, Förbundsrepubliken Tyskland och Amerikas förenta stater om konstruktion av aluminiumstrukturer för ytstridsfartyg och om tillämpning av fördraget	22
FÖRDRAGSTEXT	23

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Enligt statsrådets säkerhets- och försvarspolitiska redogörelse 2009 (SRR 12/2009) säkerställs kompatibilitet, kostnadseffektivt utvecklande och hantering av kunnande genom nationell och internationell samverkan. Ett vidsträckt samarbete stöder internationaliseringen av finskt kunnande och know-how. Genom internationell nätbildning blir det möjligt bl.a. att åstadkomma kostnadseffektivitet i materielanskaffningarna samt att effektivisera försörjningsberedskapen. Samverkan utvecklas i synnerhet med de nordiska länderna, centrala EU-länder, Förenta staterna och länderna i Östersjöregionen.

I synnerhet de begränsade försvarsbudgeterna och den allt dyrare försvarsmaterielen har ökat ländernas vilja att samarbeta eftersom gemensamt utvecklande och gemensamma projekt sparar in på kostnaderna och förbättrar kompatibiliteten och försörjningsberedskapen. Det bilaterala, europeiska, transatlantiska och globala samarbetet inom försvarsmaterielsektorn har följaktligen ökat betydligt under de senaste åren.

Samarbete inom försvarsmaterielsektorn kan idkas i olika faser av försvarsmaterielens livscykel. Till exempel forsknings- och teknologisamarbetet skapar förutsättningar för gemensamma försvarsmaterielanskaffningar och -projekt, förbättrar forsknings- och teknologiarbetet samt anskaffningarnas kostnadseffektivitet och utvecklar Finlands teknologiska kunnande. Dessutom kan man med forsknings- och teknologisamarbete förbättra försvarsmaterielens kompatibilitet samt främja den inhemska industrins exportmöjligheter.

Finland idkar samarbete inom försvarsmaterielsektorn med centrala partner som är t.ex. de nordiska länderna, EU-länderna och Förenta staterna. Samarbetet idkas både bilateralt och multilateralt. Grunden för bilateralt samarbete utgörs av samförståndsprotokoll (Memorandum of Understanding, MOU) inom försvarsmaterielsektorn, vilka Finland har ingått med centrala partner.

Över konkreta samarbetsprojekt upprättas parterna utöver det ovan refererade samförståndsprotokollet, som till sitt tillämpningsområde är allmänt, också t.ex. s.k. tekniska arrangemang (Technical Arrangement, TA) eller verkställighetshandlingar (Implementing Arrangement, IA). Dessa handlingar är i princip till sin art rättsligt icke-bindande handlingar som uttrycker parternas ömsesidiga politiska samförstånd och med dem kommer man överens om samarbetsprojektets innehåll, arbetsfördelning, organisation samt andra motsvarande omständigheter av teknisk art.

I synnerhet konkret samarbete med Förenta staterna regleras ofta genom ett juridiskt bindande fördrag. Utgångspunkten är att i dessa fördrag ingår bestämmelser som hör till eller åtminstone tangerar området för lagstiftningen i Finland. Dyliga bestämmelser som hör till området för lagstiftningen är t.ex. sådana bestämmelser som gäller skydd för säkerhetsklassificerad information och annan information som anknyter till projektet, överlåtelse av information och material till tredje part och skadeståndsansvar. Till följd av detta antas dessa fördrag och sätts i kraft i Finland i enlighet med 8 kap. i grundlagen, också om verkningarna av dessa bestämmelser begränsar sig till ett enskilt projekt som är exakt definierat och begränsat i fördraget i fråga.

Med det fördrag som ingår i denna proposition överenskoms om den undersökning gällande konstruktion av aluminiumstrukturer för ytstridsfartyg som ska realiseras mellan försvarsministerierna i Finland, Förenta staterna och Tyskland. Syftet med undersökningen är att utveckla simulerings- och kalkyleringsmetoder för konstruktion av krigsfartyg. Ett särskilt prioriteringsområde är att utveckla verktyg för förstakonstruktion av krigsfartyg för bedömning av vapenpåverkan. Undersökningen täcker simulering samt provverksamhet i laboratorium och till havs. Avsikten är att försöksverksamheten till havs ska genomföras med en robotbåt i Helsinki-klassen som tagits ur bruk. De gemensamma

experimenten och simuleringarna i enlighet med fördraget genomförs åren 2010–2011 och analyseras åren 2010–2012.

För Finlands del är projektet en del av forskningsprogrammet multifunktionsfartyg 2020, som marinen inledde år 2009. Målet med forskningsprogrammet är att utveckla färdigheter att skaffa ett kostnadseffektivt stridsfartyg med flera funktioner för 2020-talet. I forskningsprogrammet reder man bl.a. ut frågor med anknytning till multifunktionsfartygets fartygsstorlek, strukturer och stridstålighet.

Multifunktionsfartyget 2020 har inbegripits i marinens utvecklingsprogram för sjöförsvaret åren 2009 – 2020. Multifunktionsfartyget 2020 är en fartygsklass med flera funktioner, vilken planeras för att avvärja traditionella och asymmetriska hot på öppet hav och nära kusten i Östersjön. Dessutom kan man med fartyget delta i internationella krishanteringsoperationer. Med den nya fartygsklassen ersätts den prestationsförmåga som försvinner i och med att minfartygen i Hämeenmaaklassen, minfartyget Pohjanmaa och robotbåtarna i Rauma-klassen tas ur bruk.

2 Nuläge

Mellan försvarsministerierna i Finland och Tyskland har ett samarbetsprotokoll inom försvarsmaterielsektorn ingåtts den 15 december 1994. Samarbetsprotokollet utgör grunden för Finlands och Tysklands samarbete inom försvarsmaterielsektorn. Dessutom är en överenskommelse om ömsesidigt skydd för säkerhetsklassificerad information i kraft mellan Finland och Tyskland (FördrS 96 och 97/2004).

Finlands och Förenta staternas regeringar ingick den 24 oktober 1991 ett avtal om ömsesidiga principer i fråga om försvarsmaterielanskaffningar (FördrS 94/1991). Avtalet har satts i kraft i Finland genom en förordning av republikens president (1358/1991) och det har utgjort grunden för Finlands och Förenta staternas samarbete inom försvarsmaterielsektorn.

Finlands och Förenta staternas regeringar undertecknade den 13 juni 2008 (Finland) och den 5 augusti 2008 (Förenta staterna) ett protokoll om ömsesidig försvarsupphandling

som ersätter ovan nämnda avtal som ingicks år 1991. Riksdagen antog protokollet den 15 juni 2009 (RP 25/2009 – RSv 93/2009). Fördraget och lagen om sättande i kraft av det trädde i kraft den 3 oktober 2009 (FördrS 51 och 52/2009).

Mellan Finland och Förenta staterna har också ingåtts en överenskommelse om säkerhetskydd av militär information (FördrS 95/1991) och en tilläggsöverenskommelse.

Med det fördrag som nu föreslås bli antaget överenskoms om den undersökning gällande konstruktion av aluminiumstrukturer för ytstridsfartyg som ska bedrivas mellan försvarsministerierna i Finland, Tyskland och Förenta staterna. Bakgrunden till det gemensamma projektet är det beslut som marinen fattade år 2006 om att ta ur bruk två robotbåtar med aluminiumstruktur i Helsinki-klassen (robotbåtarna Helsinki och Turku, anskaffade år 1981 och 1985). Den ålderstigna aluminiumstrukturen i dessa fartyg ger en unik möjlighet att undersöka frågor med anknytning till strukturens åldrande samt vapenpåverkan och annan påverkan. Till följd av detta föreslog marinen år 2007 för marinerna i Sverige, Norge, Tyskland, Förenta staterna och Nederländerna ett gemensamt forskningsprojekt, där en del skulle utgöras av experiment med robotbåtar i Helsinki-klassen. Tyskland och Förenta staterna meddelade sitt intresse för projektet år 2008.

Förhandlingarna om fördraget inleddes i början av år 2009. Då visade det sig att fördraget mellan Finland, Tyskland och Förenta staterna, bl.a. till följd av Förenta staternas exportkontrollagstiftning, kommer att innehålla detaljerade bestämmelser om överlåtelse av information och material samt om säkerhet. Dessa bestämmelser anses i Finland höra till området för lagstiftningen varför riksdagen måste godkänna fördraget och de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen måste sättas i kraft genom lag. Vid förhandlingarna blev man tvungen att konstatera att det inte var möjligt att sätta fördraget i kraft för Finlands del före de experiment som planerats till sommaren 2009. Eftersom en framflyttning av dessa experiment hade orsakat ett dröjsmål på ett år och betydande utmaningar bl.a. i fråga om de finansiella arrangemangen, beslöt man dela

upp projektet i två olika delar på så sätt att experimentverksamheten år 2009 genomförs i samarbete mellan Tyskland och Finland och experimentverksamheten åren 2010-2011 samt analyseringen och den fortsatta undersökningen av de båda experimenten på åtgärd av alla tre parter.

Experimenten år 2009 kunde Finland och Tyskland komma överens om med ett tekniskt arrangemang (Technical Arrangement) som ingicks sommaren 2009, eftersom gällande informationssäkerhetsöverenskommelse mellan Finland och Tyskland kunde tillämpas på den information som skulle utbytas i experimentverksamheten. År 2009 har preliminära simuleringar och en serie experiment till havs samt laboratorieexperiment på aluminiummaterialet gjorts. Finland och Tyskland överlåter resultaten av denna experimentverksamhet till Förenta staterna i enlighet med artikel 3.1.1 i det fördrag som ingår i propositionen. Värdet av dessa resultat räknas Tyskland och Finland till godo i de totala kostnaderna för projektet.

3 Målsättning

Propositionens mål är att ett fördrag mellan Finland, Förbundsrepubliken Tyskland och Amerikas förenta stater, med vilket det överenskoms om undersökning som gäller konstruktion av aluminiumstrukturer för ytstridsfartyg, ska antas och sättas i kraft. Målet för det gemensamma projektet är att utveckla simulerings- och kalkyleringsmetoder för konstruktion av krigsfartyg. Ett särskilt prioriteringsområde är att utveckla verktyg för förstakonstruktion av krigsfartyg för bedömning av vapenpåverkan.

Propositionen innehåller också ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i fördraget som hör till området för lagstiftningen och om tillämpning av fördraget. Verksamhet enligt fördraget förutsätter bland annat informationsutbyte och att den information som utbyts kan skyddas. Lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet (588/2004) kan dock inte tillämpas på all verksamhet som avses i fördraget, eftersom all information som ska överlåtas för detta inte är säkerhetsklassificerad. På hemlighållandet av den information

som utbyts blir därmed utöver bestämmelserna i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet också bestämmelserna i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), nedan offentlighetslagen, tillämpliga. Med hjälp av bestämmelserna i offentlighetslagen kan sådant skydd inte garanteras som de förpliktelser som ingår i fördraget skulle innebära. De handlingar som har getts en finsk myndighet och de som den har upprättat för det utvecklingsarbete som avses i fördraget ska hemlighållas och de ska inte få överlåtas eller användas för annat än det syfte som de har överlåtit för, om inte överlåtaren av handlingen har gett sitt samtycke till detta. Den finska myndigheten ska utan hinder av sekretesskyldigheten ha rätt att för sådan verksamhet som avses i fördraget ge parterna i fördraget handlingar och information. På myndighetens rätt och näringsidkarens skyldighet att tillåta besök som avses i fördraget ska i motsvarande grad tillämpas vad som i 18 § i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet föreskrivs om besök för att uppfylla en internationell förpliktelse som gäller informationssäkerhet.

Enligt 1 kapitlet i Matti Vanhanens andra regerings regeringsprogram från den 19 april 2007 fördjupar regeringen det transatlantiska samarbetet med Förenta staterna och Kanada inom områdena politik, ekonomi och säkerhet såväl bilateralt som via Europeiska unionen.

I punkt 8.2. i det strategidokument som Matti Vanhanens andra regering avlät den 5 december 2007 har som en indikator på detta mål ställts nationellt genomförande av ett samförståndsavtal mellan Finland och Förenta staterna gällande materielsamarbete samt resultaten av samarbetet. Det fördrag som ingår i propositionen och den undersökning som ska utföras inom ramen för fördraget är sådana resultat av samarbetet som nämns ovan.

4 Propositionens konsekvenser

Propositionen har inga effekter på statsbudgeten. De kostnader som fördraget orsakar Finland uppgår till cirka 2,207 miljoner euro. I kostnaderna ingår värdet av de fartyg

som används i experimenten samt andra utgifter och kostnader som undersökningen orsakar, såsom personalens löner och fartygens bränsle. Kostnaderna täcks med de anslag som årligen beviljas försvarsministeriets förvaltningsområde i statsbudgeten och som ingår i ramarna för försvarsministeriets förvaltningsområde.

Fördraget medför inga skyldigheter eller behov att ändra förvaltningen, utan de skyldigheter som fördraget medför kan fullgöras inom ramen för försvarsförvaltningens nuvarande organisation med nuvarande resurser.

De totala kostnaderna för den gemensamma undersökningen (vilka täcker parternas insatser och utgifter) uppgår till cirka 6,62 miljoner euro. Finlands kostnader är en tredjedel av de ovan nämnda. För dessa kostnader får Finland till sitt förfogande och nyttjande all information och allt material som den gemensamma undersökningen åstadkommer. I praktiken får Finland, i likhet med övriga parter, för en insats på cirka 2,207 miljoner euro till sitt förfogande slutresultaten av en undersökning som kostar 6,62 miljoner euro.

Finland har inte möjlighet att ensam finansiera och genomföra hela den undersökning som definieras i fördraget. Via det gemensamma projektet får Finland till sitt förfogande information och material som vi i annat fall inte hade möjlighet att skaffa oss. Dessutom överläter Tyskland och Förenta staterna för den gemensamma undersökningen sådana resurser och sådant kunnande som Finland inte har. Finland saknar till exempel kravdefinierings- och kalkyleringskapacitet för tekniska lösningar som gäller fartygs stridstålighet samt behövliga försöksresultat för verifiering av konstruktion och kalkylering. Via den undersökning som ska genomföras inom ramen för det fördrag som ingår i propositionen kan Finland utveckla sitt kunnande på detta område tillsammans med Tyskland och Förenta staterna, som representerar den högsta kompetensen på området.

Den information och det material som fås via projektet kan utnyttjas vidsträckt i forskningsprojektet multifunktionsfartyg 2020 samt i det projekt som gäller själva multifunktionsfartyget 2020. Även om undersökningen koncentrerar sig på aluminiumstruk-

turer, kan de konstruktions- och analysmetoder som utvecklas enkelt tillämpas också på annat fartygsstrukturmaterial.

Alla ovan nämnda faktorer kan anses ha positiva ekonomiska konsekvenser.

Försöksverksamheten i Helsinki-klassen kommer att försiggå på skjut- och övningsområdet Örö. Föremål för undersökningarna är fartygets strukturer, vilkas tålighet och skador undersöks. Sprängprov görs både under vatten och i luften. De vanligaste sprängämnena som används i proverna är TNT (trinitrotoluen) och plastsprängämnet PEMO. Vid explosionerna frigörs gaser och i någon mån mindre partiklar. Mängden sprängämne varierar beroende på det experiment som utförs från under ett kilogram sprängämne till en regelrätt sjömina. Experimenten utförs under cirka 4-5 veckor sommartid under två år. I allmänhet utförs 1 – 2 experiment per dag.

I kapitel 4 i miljöskyddslagen (86/2000) definieras vilka verksamheter som medför risk för förorening av miljön och för vilka därför krävs miljötillstånd. I miljöskyddsförordningen (169/2000) igen föreskrivs närmare om tillståndspliktig verksamhet. När tillståndsplikten övervägs är den avgörande faktor det att försöksverksamheten utförs på försvarsmaktens skjut- och övningsområde. Miljötillstånd behöver inte sökas, om verksamheten i fråga bör anses vara tillräckligt likartad som den verksamhet som annars utövas på området i fråga. Experimentverksamheten i Helsinki-klassen skiljer sig inte från försvarsmaktens övriga skjut- och övningsverksamhet utom vad gäller dess mål, dvs en robotbåt i Helsinki-klassen. Den olägenhet som sprängningarna orsakar begränsar sig i huvudsak till skjutområdet. Effekterna av verksamheten skiljer sig inte i betydande grad från övrig verksamhet i området. Verksamheten kan därmed anses vara tillräckligt likartad som den verksamhet som annars försiggår i området, varför något tillstånd inte behöver sökas.

För sprängning av krigsmateriel i vatten drag har till följd av verksamhetens kortvarighet tillstånd enligt vattenlagen (264/1961) i princip inte behövt sökas. I sprängningsexperimenten i Helsinki-klassen uppkommer olägenheten huvudsakligen också inom det

område som är i försvarsmaktens bruk. Av ovan nämnda skäl behöver inget tillstånd enligt vattenlagen sökas för experimenten enligt fördraget.

Fartygets bränsletankar, som används i experimenten, har tömts och rengjorts och fartyget kommer att förberedas för experimenten på ett sådant sätt att det med alla medel förhindras att det kan sjunka. Det anses därför att experimenten därmed inte heller kommer att orsaka att vattnet förorenas på det sätt som avses i lagen om förhindrande av miljöförorening från fartyg (300/1979) eller i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009) som har upphävt den först nämnda lagen. Som en extra försiktighetsåtgärd kommer också marinens oljebekämpningsfartyg att befinna sig på testplatsen när experimenten utförs.

5 Beredningen av propositionen

Finland föreslog år 2007 för marinen i Sverige, Norge, Tyskland, Förenta staterna och Nederländerna samarbete i fråga om undersökning av konstruktionen av aluminiumstrukturer för ytstridsfartyg. Tyskland och Förenta staterna meddelade sitt intresse år 2008. Inofficiella diskussioner om projektet och förplanering av det inleddes sommaren 2008. De egentliga fördragsförhandlingarna inleddes i början av år 2009 och de slutfördes i juni 2009.

Vid ett gemensamt möte mellan republikens president och statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska ministerutskott den 8 maj 2009 behandlades de fördrag gällande samarbete inom försvarsmaterielsektorn som bereds som bäst vid försvarsministeriet. Då behandlades också detta fördrag. När protokollet mellan Finlands och Förenta staternas regering om ömsesidig försvarsmaterielupp-handling behandlades, refererades fördraget i

fråga i korthet för riksdagens försvarsutskott. Fördraget nämns också i den fördragsutredning som statsrådet har tillställt riksdagens utrikesutskott den 11 juni 2009 i enlighet med 97 § i grundlagen, UTP 3/2009 vp.

Finland undertecknade fördraget den 7 oktober 2009, Tyskland den 28 oktober 2009 och Förenta staterna den 1 oktober 2009.

På fördragsutkastet och i synnerhet på det, om fördragsutkastet innehåller punkter som förutsätter att de godkänns av riksdagen, ombads arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, justitieministeriet och utrikesministeriet ge utlåtanden.

I remissutlåtandena konstaterades att artikel I (definitioner), artikel VIII (överlåtelse och användning av projektinformation), artikel IX (övervakad icke-säkerhetsklassificerad information), artikel X (besök), artikel XI (informationssäkerhet), artikel XII (försäljning och överföring till tredje part), artikel XIII (ansvar och yrkanden) och artikel XIV (tullar, skatter och andra avgifter) innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. De ställningstaganden som togs upp i utlåtandena har legat till grund för beredningen av propositionsutkastet.

Propositionen har beretts vid försvarsministeriet. Utkastet till proposition sändes på remiss till arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, justitieministeriet, miljöministeriet, undervisningsministeriet och utrikesministeriet.

I utlåtandena ägnades uppmärksamhet åt de bestämmelser som gällde bl.a. informations-säkerhet, immateriella rättigheter samt besök och hemlighållande av material, behandlingsordningen och miljökonsekvenserna. De faktorer som kom fram i utlåtandena har beaktats när utkastet till proposition färdigställdes.

DETALJMOTIVERING

1 Fördragets innehåll och förhållande till lagstiftningen i Finland

Inledning. Fördragets inledning innehåller konstateranden bl.a. av att standardisering, rationalisering och kompatibilitet i fråga om försvarsmateriel ger fördelar och att parterna önskar förbättra sin ömsesidiga sedvanliga försvarskapacitet genom att tillämpa teknologi som är under utveckling. Parterna påtalar också att de delar ett ömsesidigt behov att bättre förstå de möjligheter som är förknippade med konstruktion av aluminiumstrukturer och med det material som används i dem.

Artikel I. Definitioner. Artikel I i fördraget innehåller de definitioner som är centrala med tanke på tillämpningen av fördraget. I artikeln sägs bl.a. vad som i fördraget avses med säkerhetsklassificerad information, övervakad icke-säkerhetsklassificerad information, fördrag, upphandlande enhet, information, patent samt immateriella rättigheter.

Grundlagsutskottet har ansett att om de begrepp som definieras i ett fördrag gäller frågor som hör till området för lagstiftningen inverkar definitionerna indirekt på innehållet i de materiella bestämmelser i fördraget som hör till området för lagstiftningen och hör därmed själva till området för lagstiftningen (GrUU 6/2001 rd, GrUU 24/2001 rd och GrUU 48/2004 rd). Av de definitioner som ingår i artikel I i fördraget hör de definitioner som gäller säkerhetsklassificerad information, övervakad icke-säkerhetsklassificerad information, immateriella rättigheter, patent och projektupppfinning på ovan nämnda grunder till området för lagstiftningen.

Artikel II. Målen. I artikel II i fördraget överenskoms om målen för projektet. Projektets centrala mål är att utveckla och utvärdera teoretiska metoder på basis av de resultat som erhålls av testning och analysering av en robotbåt i Helsinki-klassen, med hjälp av vilka det kan förutses hur fartyg som tillverkats av aluminium reagerar på fysisk påverkan under hela sin brukstid.

Artikel III. Verksamhetens omfattning. I artikeln beskrivs i allmänna drag det arbete som ska utföras i projektet, de uppgifter som ingår i det och arbetsfördelningen mellan parterna. Det detaljerade arbete som ska utföras på basis av fördraget beskrivs i en projektplan. Parterna utbyter och delar med sig av den information som producerats i projektet i enlighet med villkoren och bestämmelserna i fördraget.

Artikel IV. Administration (organisation och uppgifter). I artikel IV i fördraget överenskoms om projektets organisation och om ansvaren och uppgifterna för de olika organ som hör till organisationen. Projektet leds och administreras av en styrkommitté, och underställda den arbetar projektledare. Varje part utser en representant med rösträtt till styrkommittén och en projektledare. Styrkommitténs beslut fattas enhälligt.

I artikeln överenskoms också om styrkommitténs uppgifter. Dessa är bl.a. att övervaka projektet på ledningsnivå, att godkänna projektplanen, att granska projektets ekonomiska tillstånd samt hur artikel II (Målen) och artikel III (Verksamhetens omfattning) realiserar. Projektledarna har det främsta ansvaret för att projektet genomförs och administreras effektivt samt för ledningen av det.

Artikel V. Bestämmelser som gäller ekonomin. Artikeln innehåller bestämmelser gällande projektets ekonomi och parternas kostnadsansvar. Varje part svarar till fullt belopp för de finansiella kostnader och andra kostnader som parten orsakas av utförandet och administreringen av sina uppgifter enligt fördraget. Alla dessa kostnader, såväl finansiella som andra prestationer, anses som en del av varje parts insats i projektet.

I artikel 5.2 beskrivs parternas centralaste andra prestationer än finansiella. Det finska försvarsministeriets centralaste prestation är överlåtelse av en robotbåt i Helsinki-klassen för användning i projektets försöksverksamhet. Utöver detta överlåter det finska försvarsministeriet för användning i projektet bakgrundsinformation som har uppkommit

vid de testningar som det finska och det tyska försvarsministeriet har utfört under år 2009.

I artikel 5.3 fastställs parternas kostnadstak. Med kostnadstak avses det sammanräknade värdet av parternas finansiella och andra prestationer. För det finska försvarsministeriets del är kostnadstaket 2,207 miljoner euro. Varje parts finansiella och andra prestationer motsvarar en tredjedel av projektets totala finansiella och andra kostnader. Dessutom bestäms i artikeln att varje part svarar för en jämlik andel av projektets samtliga kostnader och att varje part får en jämlik andel av projektets resultat i enlighet med vad som fastställs i fördraget.

Det finska försvarsministeriets totala kostnader för det treåriga projektet är cirka 2,207 miljoner euro och i dem ingår värdet på det fartyg i Helsinki-klassen som ska användas i försöksverksamheten under åren 2010-2011, vilket är cirka 0,5 miljoner euro (gångse värde för skrovet), motsvarande värde för det fartyg som användes i försöksverksamheten år 2009 och övriga kostnader som undersökningen orsakade, totalt cirka 1,207 miljoner euro. Dessa övriga kostnader är t.ex. personalens löner, bränsle och anskaffningar utifrån. Kostnaderna för projektet täcks med de anslag som årligen beviljas försvarsministeriets förvaltningsområde i statsbudgeten och som ingår i ramarna för försvarsministeriets förvaltningsområde. Eftersom bestämmelsen i artikeln därmed inte orsakar sådana betydande upprepade kostnader eller engångsutgifter som inte kan täckas med de anslag som redan ingår i budgeten eller med budgetreserveringar, kräver ikraftsättandet av bestämmelsen inte samtycke av riksdagen.

Artikel VI. Bestämmelser som gäller kontrakt. I artikeln behandlas kontrakt, som parterna ingår för att utföra en uppgift enligt det fördrag som ingår i propositionen. Dessa kontrakt är främst privaträttsliga kontrakt som parten ingår med en tredje part (uppdragstagare) för att skaffa varor eller tjänster. Dylika kontrakt ingås med iakttagande av nationella lagar, bestämmelser och förfaranden hos den part som ingår kontraktet. När parten ensam ingår ett kontrakt för att utföra en uppgift enligt detta fördrag svarar denna part ensam för att kontraktet ingås, och de övriga

parterna har inga ansvar med anledning av ett dylikt kontrakt.

I artikeln fastställs att en part i sina eventuella kontrakt ska inbegripa adekvata bestämmelser med vilka det säkerställs att de fördragsbestämmelser som nämns i artikel 6.4 uppfylls. Parten ska kräva att uppdragstagaren inbegriper motsvarande bestämmelser i sina egna underleveranskontrakt. Varje part ska också ålägga uppdragstagarna juridiskt att inte vidareöverföra eller annars använda information som andra parter har överlåtit och som är underkastad exportkontroll för andra syften än de som tillåts i fördraget. Artikeln innehåller också motsvarande bestämmelser i fråga om eventuella uppdragstagare och underleverantörer gällande stadiet då anbud begärs in och anbud ges.

Denna fördragspunkt ger det finska försvarsministeriet förpliktelser i fråga om de privaträttsliga kontrakt som ministeriet ingår i projektet. I bestämmelsen förutsätts juridiskt bindande verkan, med vilket avses att de kontrakt som ingås ska vara bindande och i eventuella fall där det har brutits mot dem ska uppdragstagaren kunna ställas till svars för kontraktsbrott.

Bestämmelserna hör till området för lagstiftningen till den del som de begränsar överlåtelse av information.

Artikel VII. Projektmaterial. I artikel VII i fördraget bestäms att projektmaterial, dvs material, utrustning, slutprodukter, undersystem, komponenter, specialverktyg eller testningsutrustning som har överlåtit för användning i projektet, ska hållas i skick, överlåtas, tas emot och återställas till den överlåtande parten.

Parterna förbinder sig att hålla projektmaterialet i gott och användbart skick. Den part som har mottagit projektmaterialet återställer det till den överlåtande parten i lika gott skick som det har mottagits i, med undantag av sedvanligt slitage som kan förväntas. Om projektmaterialet har skadats eller slitits mera än det ovan beskrivna, är den mottagande parten skyldig att betala de kostnader som iståndsättningen medför. För projektmaterial som skadats så att det inte längre kan repareras betalar den mottagande parten till den överlåtande parten ett återanskaffningspris,

som beräknas i enlighet med den överlåtande partens nationella lagar och bestämmelser.

I artikel 7.6 konstateras att robotbåten i Helsinki-klassen samt Tysklands och Förenata staternas försvarsministeriers testningsutrustning inte överförs på de andra parterna. Även om parterna inte har för avsikt att skada eller förstöra ovan nämnda material under projektets gång, konstaterar parterna att de är medvetna om att dylik skada eller förstörelse kan ske under förberedelserna inför eller utförandet av testerna. Alla parter godkänner risken för att den utrustning som används vid testningen av robotbåten i Helsinki-klassen kan skadas eller gå förlorad, och de söker inte ersättning av övriga parter för dylik skada eller förlust.

I 3 kap. 2 § i skadeståndslagen (412/1974) regleras offentliga samfunds skadeståndsansvar. Därmed hör ansvarsbegränsningen gällande projektmaterial i artikel 7.6 till området för lagstiftningen.

Artikel VIII. Överlåtelse och användning av projektinformation. I artikeln bestäms om överlåtelse och användning av projektinformation, om de exportkontrollbestämmelser som ska tillämpas på överföring av information, om hantering av information som lyder under immaterialrätten samt om användningen av de uppfinningar som uppkommer i projektet och om patenträttigheter. Projektinformation är information som överlåtits för projektet eller som producerats eller använts i det.

I artikel 8.1.2 definieras de exportkontrollbestämmelser som ska tillämpas på överföring av projektinformation. Enligt artikel 8.1.2.1 iakttas den överlåtande partens tillämpliga exportkontrolllagar och bestämmelser när projektinformation överförs från en part till en annan. Artikel 8.1.2.2 – 8.1.2.4 innehåller bestämmelser om när och under vilka förutsättningar information som är underställd exportkontrollbestämmelser får överlåtas vidare. Bestämmelserna tillämpas dock inte på överföring av information, om Förenata staternas försvarsministerium inte är part i överföringen och om i informationsutbytet inte ingår information som lyder under Förenata staternas exportkontroll.

Om exportkontroll av försvarsmateriel föreskrivs i lagen om export och transitering av försvarsmateriel (242/1990). Genom förordningen om export och transitering av försvarsmateriel (108/1997) och försvarsministeriets beslut om verkställighet av förordningen om export och transitering av försvarsmateriel (192/1997) meddelas närmare bestämmelser om vilka produkter som anses som sådan försvarsmateriel som avses i lagen samt som teknologi och know-how som är förknippade med dem.

Om exportkontroll av produkter med dubbel användning föreskrivs i lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning (562/1996). Bestämmelser om exportkontroll av produkter med dubbel användning finns dessutom i rådets förordning (EG) nr 428/2009 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export, överföring, förmedling och transitering av produkter med dubbla användningsområden och i rådets gemensamma åtgärd om kontroll av tekniskt bistånd i samband med viss slags militär slutanvändning (2000/401/GUSP). I bilaga 1 till rådets förordning ingår en detaljerad förteckning över de produkter med dubbla användningsområden som övervakas, inklusive programvaror och teknologier med anknytning till dem. Vid verksamhet enligt fördraget kan tillämpning av lagstiftningen om produkter med dubbla användningsområden främst komma i fråga i ett sådant fall där det är frågan om dubbla användningsområden enligt produktkategori 8 (Marint) i bilaga 1 till förordningen.

De bestämmelser i fördraget som ska tillämpas på projektinformation och gäller exportkontroll hör följaktligen till området för lagstiftningen. Exportkontrolllagstiftningen behandlas närmare nedan i kapitel 4.1.

Artikel 8.2 innehåller bestämmelser om överlåtelse av statens resultatinformation till andra parter och om att parterna får använda statens resultatinformation och ge den för användning i försvarssyfte. Artikel 8.3 igen innehåller bestämmelser om överlåtelse av statens bakgrundsinformation till övriga parter och om att statens bakgrundsinformation får användas eller ges för användning för projektets syften. Artikel 8.4 – 8.5 innehåller bestämmelser om överlåtelse och användning

av uppdragstagarens bakgrunds- och resultatinformation. Artikel 8.6 förbjuder användningen av projektets bakgrunds- och resultatinformation för något annat än de syften som överenskommit i fördraget, om inte den eller de andra parterna samtycker till användningen har erhållits skriftligen på förhand.

I offentlighetslagen föreskrivs om offentlighet för myndigheternas handlingar. I 24 § 1 mom. i offentlighetslagen föreskrivs om sekretessbelagda handlingar. Lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet tillämpas för sin del på informationsmaterial som ska specialskyddas. Med sådant avses bl.a. handlingar och material som ska hållas hemliga och som har sänts till en finsk myndighet och vilkas avsändare har gjort en märkning i dem gällande säkerhetsklass i enlighet med ett internationellt fördrag eller en annan internationell förpliktelse som binder Finland. Informationssäkerhetsfördragen mellan parterna behandlas i samband med artikel XI.

Artikel 8.7 innehåller bestämmelser om immateriella rättigheter. Enligt artikeln kartläggs och märks all information som är underkastad begränsningar i överlåtelse och användning med anknytning till immateriella rättigheter och informationen behandlas enligt sin säkerhetsklassificering antingen som övervakad icke-säkerhetsklassificerad information eller som säkerhetsklassificerad information. Bestämmelser om hur man gör sekretess- och klassificeringsmärkningar ingår i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet.

I artikel 8.8 bestäms om de uppfinningar och patent som uppkommer i projektet. De bestämmelser i fördraget som gäller patent tryggar parternas rättigheter till projektuppfinningar, om en uppdragstagare har gjort en projektuppfinning. Artikel 8.8.1 och 8.8.2 innehåller bestämmelser som parterna ska inkludera i de kontrakt de ingår med sina uppdragstagare.

Om rätten till patent och att ansöka om sådan föreskrivs i Finland i patentlagen (550/1967). I artikel 8.8.3 bestäms om en parts rätt till sådana patenträttigheter i fråga om projektuppfinningar som gjorts av partens militära eller civila personal och upp-

dragstagare, vilka den part som ingått ett kontrakt äger eller vilka den har rätt att skaffa sig äganderätten till. Bestämmelser om en uppfinning som gjorts av en person i anställning hos en annan, en arbetstagare, och som ska skyddas med patent i Finland, ingår i lagen om rätt till arbetstagares uppfinningar (656/1967). I lagen om uppfinningar av betydelse för landets försvar (551/1967) föreskrivs igen om rätt till en uppfinning som är av betydelse huvudsakligen för landets försvar och vars hemlighållande är av vikt för försvaret. Enligt 1 § får en sådan uppfinning, så snart patent på uppfinningen blivit sökt, medelst beslut av statsrådet exproprieras för staten.

Målet med den undersökning som ska genomföras i enlighet med fördraget är att utveckla simulerings- och kalkyleringsmetoder för konstruktion av krigsfartyg. Med beaktande av undersökningens art och innehåll förväntas den inte medföra uppfinningar som kan patenteras. Om det trots detta under undersökningens gång uppkommer en uppfinning som är patenterbar, tryggas den genom bestämmelsen i artikel 8.8 och genom de kontrakt som ingås med uppdragstagaren på förhand på så sätt att om parternas rätt till uppfinningen och patentet avtalas. De bestämmelser i artikel 8.8.4 – 8.8.7 i fördraget, vilka gäller patent, kan också bli tillämpliga i situationer där det i ett kontrakt mellan försvarsmakten och en finsk uppdragstagare inte har överenskommit i enlighet med artikel 8.8.1.1 om att försvarsmakten äger alla projektuppfinningar, men där lagen om rätt till arbetstagares uppfinningar eller lagen om uppfinningar av betydelse för landets försvar (551/1967) dock ger försvarsmakten rätt att skaffa sig äganderätten till uppfinningen i fråga.

I artikel 8.9 bestäms om behandlingen av yrkanden som gäller immateriella rättigheter och om ersättningar med anknytning till dem. Om skydd för immateriella rättigheter föreskrivs bl.a. i patentlagen och om upphovsrätt i upphovsrättslagen (404/1961).

Bestämmelserna i artikel VIII hör på grund av det som sägs ovan till området för lagstiftningen och de kräver därmed att riksdagen godkänner dem.

Artikel IX. *Övervakad icke-säkerhetsklassificerad information.* Artikel IX i fördraget innehåller bestämmelser om hantering, användning, överlåtelse och övervakning av övervakad icke-säkerhetsklassificerad information.

Enligt artikel 9.1 används övervakad icke-säkerhetsklassificerad information, som överlåtit eller producerats i enlighet med fördraget, endast för sådana syften som på basis av artikel VII i fördraget är tillåtna för projektinformation. Informationstillgången begränsas till den personal som oundgängligen måste få vetskap om den för sådan användning som avses i artikel 8.1.1 och på informationstillgången tillämpas bestämmelserna i artikel XI. Parterna vidtar alla lagliga åtgärder, inklusive nationell klassificering, för att skydda denna information mot överlåtelse. Enligt artikel 9.4 säkerställer parterna innan de överlåter övervakad icke-säkerhetsklassificerad information till sina egna uppdragstagare att dessa har ålagts juridiskt att övervaka denna information i enlighet med artikel IX i fördraget.

Enligt definitionerna i fördraget avses med övervakad icke-säkerhetsklassificerad information information som inte har säkerhetsklassificerats men vars tillgång eller distribution begränsas i enlighet med tillämpliga nationella författningar eller bestämmelser. Förenta staterna hanterar som övervakad icke-säkerhetsklassificerad information bl.a. information som inte har säkerhetsklassificerats men som lyder under exportkontrollbegränsningar. Övervakad icke-säkerhetsklassificerad information kan också vara information i vilken ingår affärs- eller yrkeshemligheter eller begränsningar i offentlighöret och användning vilka sammanhänger med immateriella rättigheter (se artikel 8.7 i fördraget).

Eftersom den information som i enlighet med fördraget ska överlåtas till Finland inte är säkerhetsklassificerad information i av-sändarlandet, kan lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet inte tillämpas på hemlighållandet och hanteringen av denna information. Med användningen och vidareöverlåtelser av den information som fås i enlighet med fördraget sammanhänger dock klara begränsningar. I

Finland är handlingar enligt huvudregeln i 12 § 2 mom. i grundlagen offentliga. Av tvingande skäl är det möjligt att begränsa en handlingens offentlighet genom lag. Därmed hör bestämmelserna i artikeln till området för lagstiftningen.

Artikel X. *Besök i anläggningar.* Enligt artikeln tillåter parterna att övriga parter anställda eller anställda hos övriga parter uppdragstagare besöker sina staters anläggningar, ämbetsverk och laboratorier samt uppdragstagarnas industriinrättningar. En förutsättning för besöken är att de anställda har behövliga och adekvata intyg på säkerhetsutredningar samt ett behov att få information. Besökarna ska följa säkerhetsbestämmelserna hos den part som är värd. Den information som ska överlåtas till besökarna eller göras tillgänglig för dem behandlas som om den skulle ha överlåtit till den part som sände besökarna och på informationen tillämpas bestämmelserna i fördraget. Artikeln innehåller också bestämmelser om begäran om att få göra ett besök samt om det förfarande som följs vid upprepade besök.

I 18 § i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet föreskrivs om besök både i myndigheternas och i näringsidkares verksamhetslokaler. Bestäm-melsen har symtomatiskt ansetts höra till området för lagstiftningen också när det är fråga om bilaterala förpliktelser som gäller informationssäkerhet.

Rätt att göra ett besök har enligt fördraget sådana personer på vilka adekvat säkerhetsutredning har gjorts och vilka har ett behov att få information som sammanhänger med deras uppgifter. I Finland föreskrivs om personer som är föremål för säkerhetsutredning samt om det förfarande som ska tillämpas vid utredningen i lagen om säkerhetsutredningar (177/2002), av vilket följer att de bestämmelser i fördraget som gäller säkerhetsutredningar hör till området för lagstiftningen.

Eftersom lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet inte ska kunna tillämpas på alla besök som avses i fördraget, föreslås det att i 2 § 3 mom. i lagen om sättande i kraft av fördraget ska inbegripas en uttrycklig bestämmelse om att på myndighetens rätt och näringsidkarens skyldighet att tillåta sådana besök som avses i

fördraget i motsvarande grad ska tillämpas vad som i 18 § i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet föreskrivs om besök för att uppfylla en internationell förpliktelse som gäller informationssäkerhet.

Artikel XI. Säkerhet. I artikel XI i fördraget bestäms närmare om användningen av säkerhetsklassificerad information och konstateras uttryckligen att på detta sätt klassificerad information skyddas förutom på basis av fördragsparternas bilaterala eller multilaterala fördrag om informationssäkerhet också i enlighet med bestämmelserna i artikel XI. I förhållande till Tyskland innebär detta den med Tyskland år 2004 ingångna överenskommelsen om säkerhetsklassificerad information (FördrS 96 och 97/2004). I fråga om Förenta staterna är det fråga om överenskommelsen mellan försvarsministerierna om säkerhetsskydd av militär information från år 1991 (FördrS 95/1991) och dess tilläggsöverenskommelse från samma år. Bestämmelserna i artikeln har ansetts nödvändiga, eftersom överenskommelsen i dagens läge inte innehåller tillräckliga bestämmelser för att trygga informationen i detta projekt. Överenskommelsen förnyas som bäst.

Mellan Tyskland, Finland och Förenta staterna finns det inte heller något trepartsfördrag om informationssäkerhet. Om det fördrag det nu är fråga om inte innehöll några bestämmelser om säkerhet, skulle på informationsutbyte mellan parterna tillämpas bestämmelserna i de bilaterala informationssäkerhetsfördragen. Detta kunde leda till en situation där sinsemellan olika informationssäkerhetsbestämmelser skulle tillämpas i projektet. Också av denna orsak har bestämmelserna i artikeln ansetts nödvändiga.

Artikel XII. Försäljning och överföring till tredje part. Artikeln reglerar försäljning och överföring av projektets resultatinformation och bakgrundsinformation till tredje part. Med projektets resultatinformation avses i projektet producerad information. Tredje parter är andra än de stater som är parter i projektet samt fysiska personer eller juridiska personer från dessa stater. Med projektets bakgrundsinformation avses information som inte produceras i projektet.

I enlighet med artikel 12.1 kräver försäljning, överlåtelse eller överföring till tredje part av äganderätten till eller besittningen av projektets resultatinformation eller ett informationsparti som helt eller delvis har producerats på basis av den skriftligt samtycke på förhand av parternas regeringar. En förutsättning för samtycke är att mottagarlandets regering skriftligen bestyrker för övriga parter att den inte överför överlåtet material eller överlåten information vidare och inte heller tillåter att den överförs vidare, och att den använder eller tillåter användning av det överlåtna materialet eller den överlåtna informationen endast för de syften som parterna har specificerat. Enligt artikel 12.2 förutsätter också försäljning, överlåtelse och överföring av äganderätt till eller besittning av projektmaterial eller projektets bakgrundsinformation som övriga parter har överlåtit skriftligt samtycke på förhand av de överlåtande parternas regeringar.

Såsom det konstateras ovan är huvudregeln i Finland att myndigheternas handlingar är offentliga. De bestämmelser i fördraget som gäller skydd och överlåtelse av material och information som är konfidentiellt, ska skyddas och har säkerhetsklassificerats hör därmed till området för lagstiftningen.

Om exportkontroll av försvarsmateriel och försvarsteknologi som anknyter till den föreskrivs i lagen om export och transitering av försvarsmateriel. Genom förordningen om export och transitering av försvarsmateriel och försvarsministeriets beslut om verkställighet av förordningen om export och transitering av försvarsmateriel meddelas närmare bestämmelser om vilka produkter som anses som sådan försvarsmateriel som avses i lagen samt som teknologi och know-how som är förknippade med dem.

Om exportkontroll av produkter med dubbel användning föreskrivs i lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning. Bestämmelser om exportkontroll av produkter med dubbel användning finns dessutom i rådets förordning (EG) nr 428/2009 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export, överföring, förmedling och transitering av produkter med dubbla användningsområden och i rådets gemensamma åtgärd om kontroll av

tekniskt bistånd i samband med viss slags militär slutanvändning (2000/401/GUSP).

Följaktligen hör de bestämmelser i fördraget som gäller överlåtelse av material och information till området för lagstiftningen och förutsätter godkännande av riksdagen.

Artikel XIII. Ansvar och yrkanden. Enligt artikel 13.1.1 behandlas skadeståndsyrkanden med iakttagande av de multilaterala eller bilaterala fördrag som ska tillämpas hos parten.

Varken mellan Finland och Tyskland eller mellan Finland och Förenta staterna finns det ett sådant gällande bilateralt eller multilateralt fördrag som ska tillämpas på skador som eventuellt inträffar i eller i samband med det projekt det nu är frågan om.

Enligt artikel 13.1.2.1 tillämpas bestämmelserna i detta fördrag på yrkanden som inte omfattas av tillämpningsområdet för multilaterala eller bilaterala fördrag. Enligt dessa bestämmelser avstår parterna från alla yrkanden som riktas mot övriga parter och gäller deras militära eller civila personals personskador eller död eller skador på eller förlust av egendom, vilka grundar sig på skador som orsakats av övriga parters militära eller civila personal. Från detta undantas dock yrkanden som gäller förlust av eller skada på projektmaterial samt förlust av eller skada på robotbåten i Helsinki-klassen och Tysklands och Förenta staternas försvarsminstriens testningsutrustning. Om parterna emellertid anser att en dylik personskada, död eller skada på eller förlust av egendom beror på partens militära eller civila personals hänsynslösa gärningar eller hänsynslösa försummelser, avsiktliga missbruk eller grova oaktsamhet, svarar parten i fråga ensam för ansvarskostnaderna.

Enligt artikel 13.1.2.2 behandlas yrkanden framställda av en annan person, vilka gäller personskador eller död eller skada på eller förlust av egendom, som orsakats av parternas militära eller civila personal, av den ändamålsenligaste parten på det sätt som parterna beslutar. För de kostnader som den skadelidande anses vara berättigad till svarar parterna jämlikt. Om emellertid parterna anser att en dylik personskada, död eller skada på eller förlust av egendom beror på en parts militära eller civila personals hänsynslösa

gärningar eller hänsynslösa försummelser, avsiktliga missbruk eller grova oaktsamhet, svarar parten i fråga ensam för ansvarskostnaderna.

Bestämmelser om statens skadeståndsansvar ingår i 3 kap. (arbetsgivares och offentligt samfunds skadestånd) i skadeståndslagen. Bestämmelserna i artikeln begränsar Finlands skadeståndsansvar samt rätt till skadestånd och gäller frågor om vilka i Finland föreskrivs genom lag. Bestämmelserna förutsätter därmed godkännande av riksdagen.

Artikel XIV. Tullar, skatter och motsvarande avgifter. Enligt artikel 14.1 administreras tullar, import- och exportskatter och motsvarande avgifter i enlighet med varje parts lagar och bestämmelser. Om gällande nationella lagar och bestämmelser tillåter det, försöker parterna försäkra sig om att i samband med arbete som utförs i enlighet med detta projekt inte förordnas om lätt identifierbara tullar, import- och exportskatter och motsvarande avgifter eller kvantitativa eller andra begränsningar i import och export.

I enlighet med artikel 14.2 försäkras sig parterna i mån av möjlighet om att när tullar, import- och exportskatter och motsvarande avgifter administreras, främjas att arbetet enligt detta projekt utförs effektivt och ekonomiskt. Om tullar, import- och exportskatter eller motsvarande avgifter tas ut, svarar den part, vars stat tar ut dem, för kostnaderna utöver sina kostnader för projektet. Enligt artikel 14.3 svarar den medlemsstat i Europeiska unionen som är den slutliga mottagaren av produkterna för att tullarna tas ut, om det är nödvändigt att ta ut tullar för att följa EU:s regler. Denna part betalar tullarna utöver sina kostnader för projektet.

Europeiska gemenskapen har exklusiv behörighet i fråga om tullar. En medlemsstat i EU kan föreskriva om tullfrihet eller besluta bevilja tullfrihet endast med stöd av och inom ramen för gemenskapens lagstiftning.

På alla varor som ska importeras till Europeiska unionens område tillämpas i allmänhet tullarna i den gemensamma tulltariffen i enlighet med bestämmelserna i EG-fördraget. Om tullfrihet föreskrivs i rådets förordning EG nr 1186/2009 om upprättandet av ett gemenskapssystem för tullbefrielse samt rådets förordning EG nr 150/2003 om upphävande

av importtullar på vissa vapen och militär utrustning. I först nämnda förordning av rådet definieras de fall där tullbefrielse beviljas när varor importeras till Europeiska unionens område eller när varor exporteras från Europeiska unionens område. Genom den senare förordningen har de vapen och den militära utrustning som räknas upp i en bilaga till förordningen befriats från importtullar. Tullfrihet för en anskaffning som hör till tillämpningsområdet för fördraget kan grunda sig på ovan nämnda förordningar, om anskaffningen inte är tullfri enligt tulltariffen.

Vidare har Europeiska unionen behörighet i fråga om mervärdesskatt. Försvarsmateriel kan inte befrias från mervärdesskatt med stöd av rådets direktiv 2006/112/EG om ett gemensamt system för mervärdesskatt.

De bestämmelser i fördraget som gäller tullar och skatter hör till området för lagstiftningen och de ska godkännas av riksdagen.

Befrielsen gäller inte produkter med dubbla användningsområden. I de anskaffningar som hör till tillämpningsområdet för fördraget kan tullar slopas endast inom ramen för ovan nämnda förordningar av rådet.

Med undersökningen enligt fördraget sammanhänger i princip inte sådan import till Finland eller export från Finland i samband med vilken man borde ta ut tullar, import- och exportskatter eller motsvarande avgifter. För att genomföra den undersökning som definieras i fördraget för Tysklands försvarsministerium och Förenata staternas försvarsministerium in testningsutrustning till Finland. Denna utrustning införs inte permanent till Finland, utan den återsänds till Tyskland och Förenata staterna när testningsverksamheten har avslutats. Därmed tillämpas på införseln de bestämmelser som gäller varor som förs in i landet för undersökning, analys och provning i rådets förordning EG nr 1186/2009 om upprättandet av ett gemenskapssystem för tullbefrielse. Enligt artikel 99 i nämnda förordning av rådet är sådana varor befriade från tull som inte helt förbrukas eller förstörs under undersökningen, analysen eller provningen, under förutsättning att restprodukterna med de behöriga myndigheternas godkännande och under deras övervakning under vederbörligen motiverade omständigheter exporteras utanför gemenskapens tullområde

Om emellertid tullar, import- eller exportskatter eller motsvarande avgifter tas ut när varor importeras till eller exporteras från Finland, täcks dessa kostnader med anslag som årligen beviljas i statsbudgeten och som ingår i ramarna för försvarsministeriets förvaltningsområde. Eftersom bestämmelsen i artikeln därmed inte orsakar sådana ansevärd upprepade kostnader eller engångsutgifter som inte kan täckas med de anslag som redan finns i budgeten eller med budgetreserveringar, förutsätter ikraftsättandet av denna bestämmelse till denna del inte samtycke av riksdagen.

Artikel XV. Avgörande av tvister. I artikeln finns bestämmelser om hur tvister avgörs. Tvister som uppkommer mellan parterna när fördraget verkställs eller tvister som anknyter till detta avgörs enbart genom förhandlingar mellan parterna, de förs inte till någon nationell eller internationell domstol eller någon annan person eller sammanslutning för avgörande.

Det är inte frågan om ett obligatoriskt eller bindande avgörande av tvister. Följaktligen hör bestämmelserna inte till området för lagstiftningen.

Artikel XVI. Ändring, uppsägning, ikraftträdande och giltighet. Fördraget träder i kraft mellan Tyskland och Förenata staterna den dag då de båda har undertecknat det. För Finlands del träder fördraget i kraft den dag då Finlands försvarsministerium, som agerar för Finlands regerings räkning, skriftligen meddelar Tysklands och Förenata staternas försvarsministerier att de nationella åtgärder som förutsätts för att fördraget ska träda i kraft har slutförts. Fördraget träder i kraft för Finlands del den dag som fastställs i ifrågasvarande skriftliga meddelande. Meddelandet fogas till fördragets signatärsida. I enlighet med artikel 16.7.3 har Tysklands försvarsministerium och Förenata staternas försvarsministerium inga skyldigheter gentemot Finlands försvarsministerium, och Finlands försvarsministerium har inga skyldigheter på basis av fördraget och får inte heller fördelar som baserar sig på fördraget innan detta fördrag har trätt i kraft för dess del.

Fördraget är i kraft i tre år från det datum då Tysklands försvarsministerium och Förenata staternas försvarsministerium har under-

tecknat det. Fördragets giltighet kan förlängas med skriftligt samtycke av parterna.

Artikeln innehåller också bestämmelser om ändring och uppsägning av samt utträde ur fördraget.

2 Lagförslag

1 §. I 1 § i lagen ingår en bestämmelse för en sedvanlig blankettlag, med vilken genom lag sätts i kraft de bestämmelser i fördraget som hör till området för lagstiftningen. De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen refereras ovan i samband med detaljmotiveringen och nedan i det kapitel som gäller behovet av riksdagens samtycke.

2 §. Paragrafen innehåller bestämmelser om hemlighållande av information som i enlighet med fördraget har utbytt och producerats och om överlåtelse av information som ska hemlighållas samt om organiserandet av besök. Bestämmelserna är nödvändiga för att den information som ska överlätas enligt fördraget inte till alla delar har säkerhetsklassificerats, vilket gör att lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet inte direkt kan tillämpas på all information som behandlas i projektet. Till den del som information som utbytt och producerats i enlighet med fördraget innehåller säkerhetsklassificerad information, skyddas den i enlighet med de säkerhetsfördrag som gäller mellan Finlands och Tysklands samt mellan Finlands och Förenta staternas försvarsministerier.

För sådant utvecklingsarbete som avses i fördraget ska med stöd av 1 mom. i paragrafen de handlingar som har getts till den finska myndigheten och de som den har upprättat hemlighållas och de får inte överlätas eller användas för något annat än det syfte för vilket de har getts, om inte den som överlåter handlingen har gett sitt samtycke till detta. Bestämmelserna i fördraget förutsätter effektivt skydd för den information som utbytt eller producerats inom ramen för fördraget, vilket gör att det föreslås att i 2 § 1 mom. i lagen om sättande i kraft av fördraget ska tas in en uttrycklig bestämmelse om saken eftersom lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet inte kan tillämpas på nämnda information. Bestämmel-

sen i 1 mom. gäller övervakad icke-säkerhetsklassificerad information som behandlas i artikel IX i fördraget.

Enligt 2 mom. har den finska myndigheten utan hinder av den sekretesskyldighet om vilken föreskrivs i det finska rättssystemet rätt att för den verksamhet som avses i fördraget ge parterna i fördraget handlingar och information. Allmänna bestämmelser om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till en utländsk myndighet och ett internationellt organ ingår i 30 § i offentlighetslagen, och dessutom föreskrivs om utbyte av sekretessbelagd information mellan säkerhetsmyndigheter i 5 § i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet.

Enligt paragrafens 3 mom. tillämpas på myndighetens rätt och näringsidkarens skyldighet att tillåta besök som avses i fördraget i motsvarande grad vad som i 18 § i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet föreskrivs om besök för att uppfylla en internationell förpliktelse som gäller informationssäkerhet.

3 §. Det föreslås att lagen ska träda i kraft vid en tidpunkt om vilken ska föreskrivas genom förordning av republikens president samtidigt som fördraget träder i kraft.

3 Ikraftträdande

Enligt artikel XVI i fördraget meddelar Finlands försvarsministerium skriftligen Förenta staternas försvarsministerium och Tysklands försvarsministerium när Finland har slutfört de åtgärder enligt den nationella lagstiftningen som krävs för att fördraget ska kunna träda i kraft. Fördraget träder i kraft mellan Finland, Tyskland och Förenta staterna vid den tidpunkt som nämns i meddelandet. Meddelandet fogas till fördragets signatörsida. Avsikten är att fördragets ikraftträdelsedatum är den dag som följer 30 dagar på Finlands meddelande om undertecknande. Mellan Tyskland och Förenta staterna har fördraget tillämpats sedan det undertecknades den 28 oktober 2009.

Avsikten är att lagen om sättande i kraft av fördraget ska träda i kraft vid en tidpunkt om vilken ska föreskrivas genom förordning av republikens president samtidigt som fördraget träder i kraft.

4 Behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning

4.1 Behovet av riksdagens samtycke

Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen krävs riksdagens godkännande bl.a. för fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller sådana bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis ska bestämmelsen läsas så att den hör till området för lagstiftningen, om den gäller utövande eller begränsning av någon grundläggande fri- eller rättighet som är skyddad i grundlagen, om den i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter, om den sak som bestämmelsen gäller enligt grundlagen ska föreskrivas i lag eller om det finns lagbestämmelser om den sak som lagen gäller eller om det enligt rådande uppfattning i Finland ska lagstiftas om saken. Enligt grundlagsutskottet hör en bestämmelse om en internationell förpliktelse enligt dessa kriterier till området för lagstiftningen oavsett om den strider mot eller överensstämmer med en lagbestämmelse i Finland (GrUU 11/2000 rd, GrUU 12/2000 rd och GrUU 45/2000 rd).

Definitioner

I artikel I i fördraget definieras de centrala termer som används i fördraget. Grundlagsutskottet har ansett att om begreppsdefinitioner i ett fördrag gäller frågor som hör till området för lagstiftningen, inverkar definitionerna indirekt på det materiella innehållet och tillämpningen av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen och därför hör de också själva till området för lagstiftningen (GrUU 6/2001 rd, GrUU 24/2001 rd och GrUU 48/2004 rd). Av de definitioner som ingår i artikel I i fördraget hör de definitioner som gäller säkerhetsklassificerad information, övervakad icke-säkerhetsklassificerad information, immateriella rättigheter, patent och projektuppfin- ning på ovan nämnda grunder till området för lagstiftningen.

Informationens offentlighet och informationssäkerhet

I Finland är huvudregeln att myndigheters handlingar är offentliga. Var och en har enligt 12 § 2 mom. i grundlagen rätt att ta del av en myndighets offentliga handling. Denna rätt kan av tvingande skäl begränsas endast genom lag. Sådana bestämmelser finns i offentlighetslagen samt i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet.

I lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet föreskrivs om myndigheternas åtgärder för att uppfylla internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet. Lagen tillämpas också på en näringsidkare och dennas anställda i sådana fall då näringsidkaren är part i ett säkerhetsklassificerat avtal eller deltar i ett upphandlingsförfarande innan ett sådant avtal sluts eller är underleverantör för en sådan näringsidkare. Enligt 2 § i lagen avses med särskilt känsligt informationsmaterial sådana sekretessbelagda handlingar och material samt sådan information som kan fås ur dem samt sådana handlingar och material som producerats utifrån dessa handlingar och material samt denna information och som har säkerhetsklassificerats enligt en internationell förpliktelse som gäller informationssäkerhet. Enligt 6 § 1 mom. i lagen ska särskilt känsligt informationsmaterial sekretessbeläggas. Enligt 2 mom. i samma lagrum får särskilt känsligt informationsmaterial användas och lämnas ut endast för angivet ändamål, om inte den som bestämt materialets säkerhetsklass har samtyckt till något annat. En myndighet som hanterar särskilt känsligt informationsmaterial ska se till att endast personer som behöver informationen för skötsel av sina uppgifter har tillgång till materialet. Lagen ska också tillämpas på det projekt det nu är frågan om när säkerhetsklassificerad information överläts mellan Finland och Tyskland och mellan Finland och Förenta staterna.

I artikel VIII i fördraget sätts gränser för överlåtelse och användning av information. Artikel 8.2.2, 8.3.2, 8.4.2, 8.5.2 och 8.6 gäller användning av projektets bakgrunds- och resultatinformation och 8.7 hantering och

förmedling av information som lyder under immaterialrätten.

I artikel 8.7 bestäms om sekretess- och klassificeringsmärkning av projektinformation som lyder under immaterialrätten. Om sekretess- och klassificeringsmärkning av information föreskrivs i 25 § i offentlighetslagen och i 8 § i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet. Bestämmelsen förutsätter därmed godkännande av riksdagen.

Artikel IX i fördraget innehåller bestämmelser om hantering, användning, överlåtelse och övervakning av övervakad icke-säkerhetsklassificerad information. Det föreslås att i lagen om sättande i kraft av fördraget ska inbegripas en bestämmelse med det uttryckliga sakinnehållet att för det utvecklingsarbete som avses i fördraget ska de handlingar som getts en finsk myndighet och de som den har upprättat hållas hemliga och de får inte överlåtas eller användas för något annat än det syfte som de har getts för, om inte den som överlät handlingen har gett sitt samtycke till detta. Dessutom ska det föreskrivas i 2 § 2 mom. i lagen om sättande i kraft av fördraget att en finsk myndighet utan hinder av sekretessplikten har rätt att ge fördragets parter handlingar och information för den verksamhet som avses i fördraget.

I artikel X i fördraget bestäms om parternas besök i andra parters anläggningar samt i uppdragsstagares industriinrättningar. Alla besökare ska följa säkerhetsbestämmelserna hos den part som är värd. Den information som ska överlåtas till besökarna eller göras tillgänglig för dem behandlas som om den skulle ha överlåtits till den part som sände besökarna. Syftet med artikeln är att skydda säkerhetsklassificerad information och övervakad icke-säkerhetsklassificerad information för att syftet med fördraget ska bli uppfyllt. I den besöksrätt som definieras i artikeln ingår inte offentlig maktutövning eller granskningsrätt, som skulle stå i strid med grundlagen (GrUU 179/1997). Om besök har föreskrivits i 18 § i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet. Dessutom har det i lagen om sättande i kraft av fördraget tagits in en bestämmelse med hänvisning till nämnda lagrum för skyddande av övervakad icke-säkerhetsklassificerad in-

formation. Bestämmelsen i artikeln förutsätter därmed samtycke av riksdagen.

Rätt att göra besök har enligt artikeln de personer på vilka på adekvat sätt har gjorts säkerhetsutredningar och vilka har ett behov att få information som sammanhänger med deras uppgifter. Dessutom framgår av artikel 11.6.3 att säkerhetsutredning görs på personal, vars uppgift förutsätter tillgång till säkerhetsklassificerad information. När en säkerhetsutredning görs ska beaktas vad som i 10 § 1 mom. i grundlagen föreskrivs om skydd för privatlivet och skyldighet att föreskriva om skydd för personuppgifter genom lag. Bestämmelser om säkerhetsutredning ingår i lagen om säkerhetsutredningar. Bestämmelsen förutsätter följaktligen samtycke av riksdagen.

I artikel XI i fördraget bestäms närmare om överlåtelse, skyddande och användning av säkerhetsklassificerad information. I artikeln konstateras det uttryckligen att på detta sätt klassificerad information skyddas förutom i enlighet med fördragsparternas bilaterala eller multilaterala informationssäkerhetsfördrag också i enlighet med bestämmelserna i artikel XI. Bestämmelsen förutsätter godkännande av riksdagen.

I artikel XII i fördraget ställs begränsningar på överlåtelse av information till tredje part. I artikeln förutsätts skriftligt samtycke på förhand av parternas regeringar för att projektets resultat- och bakgrundsinformation ska få överlåtas till tredje part.

Immateriella rättigheter

I definitionen i artikel I i fördraget hänvisas det till definitionen på immateriell egendom i Världshandelsorganisationens konvention om handelsrelaterade aspekter på immateriell egendom av den 15 april 1994. I stycke 8.8 i fördragets artikel VIII bestäms om de uppfinningar och patent som uppkommer i projektet. Om skydd för immateriella rättigheter föreskrivs bl.a. i patentlagen och i upphovsrättslagen. Bestämmelser om en uppfinning som gjorts av en anställd och ska skyddas med patent i Finland föreskrivs i lagen om rätt till arbetstagares uppfinningar. I lagen om uppfinningar av betydelse för landets försvar föreskrivs igen om rätt till en uppfinning

som är av betydelse huvudsakligen för landets försvar och vars hemlighållande är av vikt för försvaret. Med anledning av ovanstående hör bestämmelserna i artikel 8.8 till området för lagstiftningen och kräver godkännande av riksdagen.

Skadestånd och yrkanden

Artikel 7.6 och XIII i fördraget innehåller bestämmelser som hör till skadeståndslagens område. I 3 kap. 2 § i skadeståndslagen föreskrivs om ett offentligt samfunds skadeståndsansvar. Ett offentligt samfund är skyldigt att ersätta en skada, som förorsakats genom fel eller försummelse vid myndighetsutövning. De bestämmelser i fördraget som gäller skador på testningsutrustning eller förstörelse av den samt personskador, död eller skada på egendom och där statens skadeståndsansvar begränsas hör till området för lagstiftningen och förutsätter därmed godkännande av riksdagen.

Tullar, skatter och andra avgifter

I artikel XIV i fördraget finns bestämmelser om tullar, skatter och andra avgifter. Europeiska unionen har exklusiv behörighet i fråga om tullar. En medlemsstat i Europeiska unionen kan föreskriva om tullfrihet eller besluta att bevilja tullfrihet bara med stöd av och inom ramen för gemenskapens lagstiftning. Dyliga bestämmelser finns i rådets förordning EG nr 1186/2009 om upprättandet av ett gemenskapssystem för tullbefrielse samt rådets förordning EG nr 150/2003 om upphävande av importtullar på vissa vapen och militär utrustning. Tullfrihet för en anskaffning som hör till tillämpningsområdet för fördraget kan basera sig på ovan nämnda förordningar, om anskaffningen inte är tullfri enligt tulltariffen.

Europeiska unionen har dessutom behörighet i fråga om mervärdesbeskattningen. Om ett mervärdesskattesystem föreskrivs i rådets direktiv 2006/112/EG. Försvarsmateriel kan inte befrias från mervärdesskatt.

Fördragets bestämmelser om tullar, skatter och andra avgifter hör till området för lagstiftningen och kräver därmed godkännande av riksdagen.

Exportkontrollbestämmelser

Om exportkontroll av försvarsmateriel föreskrivs i lagen om export och transitering av försvarsmateriel. Genom förordningen om export och transitering av försvarsmateriel och försvarsministeriets beslut om verkställighet av förordningen om export och transitering av försvarsmateriel meddelas närmare bestämmelser om vilka produkter som anses som sådan försvarsmateriel som avses i lagen samt som teknologi och know-how som är förknippade med dem.

Utgående från 2 § i lagen om export och transitering av försvarsmateriel är export och transitering av försvarsmateriel tillåten endast med för ändamålet beviljat tillstånd. Enligt 3 § i lagen beviljas exporttillstånd inte, om tillståndet skulle äventyra Finlands säkerhet eller strida mot Finlands utrikespolitiska linje. Statsrådets beslut om allmänna riktlinjer för export, transitering och förmedling av försvarsmateriel (1000/2002) innehåller ur utrikes- och säkerhetspolitisk synvinkel preciserande, riktgivande regler för tillämpning av bestämmelsen i 3 § i lagen. I praktiken har tillstånd inte heller beviljats för sådan export där den försvarsmateriel som är föremål för exporten har importerats till Finland med begränsningar i eller förbud mot vidareexport.

Om kontroll av export av produkter med dubbel användning föreskrivs i lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning. Föremål för de exportbegränsningar som gäller produkter med dubbel användning är de produkter som nämns i 2 § i lagen. Bestämmelser om kontroll av export av produkter med dubbla användningsområden finns dessutom i rådets förordning (EG) nr 428/2009 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export, överföring, förmedling och transitering av produkter med dubbla användningsområden och i rådets gemensamma åtgärd om kontroll av tekniskt bistånd i samband med viss slags militär slutanvändning (2000/401/GUSP), som rådet har antagit på basis av artikel 14 i fördraget om Europeiska unionen. I bilaga 1 till rådets förordning räknas i detalj upp vilka produkter med dubbla användningsområden som övervakas, inklusive de programvaror

och teknologier som är förknippade med dem. Med stöd av ovan nämnda lag eller rådets förordning är export och gemenskapsleverans av en produkt med dubbla användningsområden vilken övervakas tillåten endast med tillstånd. Enligt lagen kan man låta bli att bevilja tillstånd bl.a. om varan eller tjänsten har importerats till Finland med begränsningar i eller förbud mot vidareexport.

I artikel VI i fördraget begränsas överföringen och användningen av information som lyder under exportkontroll. I artikel VIII i fördraget föreskrivs utöver om överlåtelse och användning av projektinformation också om de exportkontrollbestämmelser som ska tillämpas vid överföring av informationen. Om försäljning och överföring till tredje part bestäms i artikel XII. Dessa fördragsbestämmelser hör till området för lagstiftningen och kräver således riksdagens godkännande.

4.2 Behandlingsordning

Fördraget innehåller bestämmelser som har beröringspunkter med skyddet för grundläggande fri- och rättigheter och de bestämmelser i grundlagen som gäller beskattning.

Artiklarna VIII och X – XII i fördraget ställer begränsningar gällande offentligheten i fråga om information som är avsedd för myndighetsbruk och säkerhetsklassificerad information. Bestämmelserna är av betydelse med tanke på den rätt att få information som skyddas i 12 § 2 mom. i grundlagen och bygger på offentlighetsprincipen. Denna rätt att få information får begränsas endast genom lag och endast av tvingande skäl. Ett sådant tvingande skäl kan anses vara Finlands rykte som en pålitlig fördragspartner och det finska försvarets intresse.

Syftet med det fördrag det nu är frågan om är att utveckla simulerings- och kalkyleringsmetoder för konstruktion av krigsfartyg. Ett särskilt prioritetsområde är att utveckla ett verktyg för förstakonstruktion av krigsfartyg för att bedöma vapenpåverkan. Den information som de övriga parterna överlätit till Finland och den information som erhålls genom undersökningen samt de metoder som utvecklas under undersökningens gång intar en central roll när man i framtiden definierar kraven i fråga om prestationsförmågan för

marinens fartyg. Finlands rykte som en pålitlig fördragspartner samt försvarets intresse kräver därmed att information kan erhållas och hemlighållas. Dessutom överlåter Förenta staterna och Tyskland den ovan nämnda informationen till Finland under förutsättning att Finland förbinder sig att hålla informationen hemlig. Om hemlighållande föreskrivs i offentlighetslagen, och en specialbestämmelse om säkerhetsklassificerad information har också tagits in i 6 § i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet.

Artikel IX i fördraget innehåller bestämmelser om övervakad icke-säkerhetsklassificerad information. Den information som ska överlåtas enligt fördraget är inte till alla delar säkerhetsklassificerad, vilket gör att lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet inte direkt kan tillämpas på all information som hanteras i projektet. Det föreslås därför att i lagen om sättande i kraft av fördraget ska tas in bestämmelser om hemlighållande av information som utbytt eller producerats i enlighet med fördraget samt om överlåtelse av sekretessbelagd information samt om organiserandet av besök.

I artikel XIV i fördraget strävar fördragsparterna efter att slopa tullavgifter och skatter för de anskaffningar som hör till tillämpningsområdet för fördraget. Bestämmelsen i fördraget tillämpas i enlighet med fördragspartens nationella lagstiftning och internationella förpliktelser. Bestämmelsen i fördraget är av betydelse med tanke på 81 § 1 mom. i grundlagen, enligt vilket om grunderna för skattskyldighet föreskrivs genom lag.

De ovan nämnda bestämmelserna i fördraget hör till området för lagstiftningen, men de står inte i strid med grundlagen. Därför kan fördraget inte anses innehålla bestämmelser som skulle gälla grundlagen på det sätt som avses i dess 94 § 2 mom. eller 95 § 2 mom. Fördraget kan enligt regeringens uppfattning godkännas genom röstningsmajoritet och förslaget till lag om sättande i kraft av det kan antas i vanlig lagstiftningsordning.

Utgående från det som sägs ovan och i enlighet med 94 § i grundlagen föreslås det

att Riksdagen skulle anta fördraget om konstruktion av aluminiumstrukturer

rer för ytstridsfartyg, som undertecknades av Finlands försvarsministerium för republiken Finlands regerings räkning i Arlington den 7 oktober 2009, av Förbundsrepubliken Tysklands försvarsministerium i Koblenz den 28 oktober 2009 och av Amerikas förenta

stater försvarsministerium i Arlington den 1 oktober 2009.

Eftersom fördraget innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen överlämnas samtidigt till Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ikraftsättande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i fördraget mellan Finland, Förbundsrepubliken Tyskland och Amerikas förenta stater om konstruktion av aluminiumstrukturer för ytstridsfartyg och om tillämpning av fördraget

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i fördraget om konstruktion av aluminiumstrukturer för ytstridsfartyg, vilket undertecknades av republiken Finlands försvarsministerium för republiken Finlands regerings räkning i Arlington den 7 oktober 2009, av förbundsrepubliken Tysklands försvarsministerium i Koblenz den 28 oktober 2009 och av Amerikas förenta staters försvarsministerium i Arlington den 1 oktober 2009 är i kraft som lag sådana som Finland har förbundit sig till dem.

2 §

I enlighet med det fördrag som avses i 1 § ska de handlingar som getts en finsk myndighet och de som den upprättat för det utvecklingsarbete som avses i fördraget hemlighållas och de får inte överlätas eller an-

vändas för annat än det syfte för vilket de har getts, om inte överlåtaren av handlingen har gett sitt samtycke till detta.

Den finska myndigheten har utan hinder av sekretesskyldigheten rätt att ge parterna i fördraget handlingar och information för den verksamhet som avses i fördraget.

På myndighetens rätt och näringsidkarens skyldighet att tillåta besök som avses i fördraget tillämpas på motsvarande sätt det som i 18 § i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet (588/2004) föreskrivs om besök för att uppfylla en internationell förpliktelse som gäller informationssäkerhet.

3 §

Om denna lags ikraftträdande föreskrivs genom en förordning av republikens president.

Helsingfors den 12 mars 2010

Republikens President

TARJA HALONEN

Försvarsminister *Jyri Häkämies*

FÖRDRAG	<i>Fördragstext</i> AGREEMENT
MELLAN	BETWEEN
REPUBLICEN FINLANDS FÖRSVARSMINISTERIUM, SOM AGERAR FÖR REPUBLIKEN FINLANDS REGERINGS RÄKNING	THE MINISTRY OF DEFENCE OF THE REPUBLIC OF FINLAND ACTING ON BEHALF OF THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF FINLAND
OCH	AND
FÖRBUNDSREPUBLICEN TYSKLANDS FÖRSVARSMINISTERIUM	THE FEDERAL MINISTRY OF DEFENSE OF THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY
OCH	AND
AMERIKAS FÖRENTA STATERS FÖRSVARSMINISTERIUM	THE DEPARTMENT OF DEFENSE OF THE UNITED STATES OF AMERICA
OM KONSTRUKTION AV ALUMINIUMSTRUKTURER FÖR YTSTRIDSFARTYG	CONCERNING SURFACE COMBATANT ALUMINUM STRUCTURE DESIGN
INLEDNING	PREAMBLE
<p>Finlands försvarsministerium, som agerar för republiken Finlands regerings räkning, (det finska försvarsministeriet), Förbundsrepubliken Tysklands försvarsministerium (det tyska försvarsministeriet) och Amerikas förenta staters försvarsministerium (det amerikanska försvarsministeriet), nedan "parterna", vilka</p> <p>delar ett gemensamt intresse för försvaret,</p> <p>erkänner de fördelar som standardiseringen, rationaliseringen och kompatibiliteten i fråga om försvarsmateriel ger,</p> <p>önskar förbättra sin ömsesidiga sedvanliga försvarskapacitet genom att tillämpa teknologi som är under utveckling,</p> <p>delar ett ömsesidigt behov att bättre förstå de möjligheter som är förknippade med konstruktion av aluminiumstrukturer och med det material som används i dem,</p>	<p>The Ministry of Defence of the Republic of Finland (Finland MOD), acting on behalf of the Government of the Republic of Finland, the Federal Ministry of Defense of the Federal Republic of Germany (Germany MOD) and the Department of Defense of the United States of America (U.S. DoD), hereinafter referred to as the "Parties":</p> <p>Having a common interest in defense;</p> <p>Recognizing the benefits to be obtained from standardization, rationalization, and interoperability of military equipment;</p> <p>Desiring to improve their mutual conventional defense capabilities through the application of emerging technology;</p> <p>Having a mutual need for an improved understanding of the design and material capabilities of aluminum structures;</p>

önskar testa aluminiumstrukturer för att uppfylla gemensamma operativa krav och Desiring to conduct testing of aluminum structures to satisfy common operational requirements; and

erkänner fördelarna med samarbete i anknytning till det projekt som gäller konstruktion av aluminiumstrukturer för ytstridsfartyg sedan de självständigt gjort forskning, undersökande utvecklingsarbete och testning gällande tillämpningar av olika teknologier, Having independently conducted research, exploratory development, and testing of the applications of various technologies, recognize the benefits of cooperation in the Surface Combatant Aluminum Structure Design Project;

har kommit överens om följande:

Have agreed as follows:

ARTIKEL I

DEFINITIONER

Deltagarna har kommit överens om följande definitioner på de termer som används i detta fördrag om konstruktion av aluminiumstrukturer för ytstridsfartyg (detta fördrag):

Aluminiumstruktur	Fartygsdelar som tillverkats av en aluminiumlegering, vilka är av betydelse för fartygets strukturella sammansättning.
Säkerhetsklassificerad information	Officiell information, som ska skyddas till följd av den nationella säkerheten och som har visats vara sådan genom märkning av säkerhetsklass. Denna information kan finnas i muntlig, visuell, eller magnetisk form eller i form av dokument eller utrustning eller teknologi.
Kontrakt	Ett ömsesidigt bindande rättsförhållande som stämmer överens med nationell lagstiftning och som ålägger uppdragstagaren att leverera nyttigheter eller tjänster och någon eller alla deltagare att betala för dem.
Ingående av kontrakt	Anskaffning av nyttigheter eller tjänster genom kontrakt från källor som står utanför deltagarnas statsorganisationer. I ingåendet av kontrakt ingår definiering av de nyttigheter och tjänster som behövs (men inte att besluta om dem), konkurrensutsättning av anskaffningen av dem och val av anskaffningskällor, utarbetandet och ingåendet av kontrakt samt alla faser av kontraktsadministreringen.
Kontrakterande byrå	En sammanslutning som hör till en parts statsorganisation och som har fullmakt att ingå, administrera och säga upp kontrakt.
Kontrakterande tjänsteman	En person som representerar en parts kontrakterande byrå och som har fullmakt att ingå, administrera och säga upp kontrakt.

Uppdragstagare	En sammanslutning med vilken partens kontrakterande byrå har ingått ett kontrakt.
Uppdragstagarens stödpersonal	De personer som uttryckligen har utnämnts för att ge parten administrativa, med ledandet sammanhängande, vetenskapliga eller tekniska stödtjänster utgående från ett stödkontrakt.
Övervakad icke-säkerhetsklassificerad information	Icke-säkerhetsklassificerad information, vars tillgång eller distribution begränsas i enlighet med tillämpliga nationella författningar eller bestämmelser. Dylig information kan vara information vars säkerhetsklass har avlägsnats men som fortfarande övervakas.
Kostnadstak	Maximibeloppet av de finansiella och andra prestationer som en part kan utföra i detta projekt.
Försvarssyften	Tillverkning eller annan användning som utförs av en parts försvarsmakt eller för dess räkning var som helst i världen.
Utsedd säkerhetsmyndighet (Designated Security Authority, DSA)	En säkerhetsmyndighet, som de nationella myndigheterna har utsett till att svara för samordningen och genomförandet av de nationella företagssäkerhetsaspekterna i detta projekt.
Finansiella kostnader	Projektkostnader som erläggs i pengar.
Information	På vilket sätt som helst förmedlad kunskap, oberoende av form eller art, inklusive men inte enbart vetenskaplig, teknisk eller med affärsverksamhet eller ekonomi sammanhängande kunskap och inklusive också fotografier, rapporter, manuskript, hotinformation, experimentell information, testinformation, programvara, modeller, specifikationer, processer, teknik, uppfinningar, ritningar, tekniska texter, ljudupptagningar, illustrationer och andra grafiska framställningar, oberoende av om de har sparats på magnetband, datorminne eller i någon annan form och oberoende av om de omfattas av immateriella rättigheter eller inte.
Immateriell egendom	I enlighet med konventionen om Världshandelsorganisationen som ingåtts den 15 april 1994 om synpunkter med anknytning till handel med immateriell egendom alla upphovsrätter och rättigheter med anknytning till dem, alla rättigheter med anknytning till uppfinningar (inklusive patenträttigheter), alla rättigheter som anknyter till registrerade och oregistrerade varumärken (inklusive tjänstetecken), registrerade och oregistrerade mönster, opublicerad information (inklusive yrkeshemligheter och know-how), kretsmönster till integrerade kretsar, geografiska märkningar och andra rättigheter, som grundar sig på skapande verksamhet inom områdena företagsverksamhet, vetenskap, litterärt uttryck och konst.

Andra än finansiella kostnader	Projektkostnader som erläggs på annat sätt än i pengar.
Part	Den som undertecknar detta fördrag, och som representeras av sin militära och civila personal. När detta fördrag tillämpas representerar uppdragstagarna och uppdragstagarnas stödpersonal inte parterna.
Patent	Rätt att hindra andra att tillverka, använda, importera, sälja eller saluföra en uppfinning, vilken har beviljats av en stat eller av ett regionalt ämbetsverk på flera staters vägnar.
Projekt	Parternas samarbete som baserar sig på detta fördrag och vars syfte är att nå målen enligt artikel II (Målen) och genomföra en verksamhet enligt artikel III (Verksamhetens omfattning).
Projektets bakgrundsinformation	Information som inte produceras i projektet.
Projektmaterial	Det material, den utrustning, de slutprodukter, undersystem, komponenter, specialverktyg eller provningsanordningar som överlåtits för användning i detta projekt.
Projektets resultatinformation	Den information som produceras i projektet.
Projektinformation	Den information som överlåtits för projektet eller producerats eller använts i det.
Projektuppfinning	Vilken som helst teknisk uppfinning, som är ny och har uppfinningshöjd och som kan användas industriellt och som har upfunnits eller gjorts (utvecklats eller ”först tillämpats i praktiken”) i ett arbete som gjorts inom projektet. Med uttrycket ”först tillämpats i praktiken” avses den första presentationen som räcker för att för en yrkesman i uppfinningens bransch visa att uppfinningen är användbar för avsett syfte och i avsedd omgivning.
Projektplan	En av projektledarna utarbetad och av styrkommittén godkänd plan, där projektets leveranskrav och faser beskrivs.
Eventuell uppdragstagare	En sammanslutning som lämnar ett anbud när en parts kontrakterande byrå konkurransutsätter ett kontrakt och som har rätt att få information som är underkastad exportkontroll, om det i konkurransutsättningen ingår överlåtelse av dylik information.
Tredje part	En annan stat än partens stat och en fysisk eller juridisk person, vars stat inte är en parts stat.

ARTICLE I DEFINITIONS

The Parties have agreed upon the following definitions of terms used in this Surface Combatant Aluminum Structure Design Agreement (Agreement):

Aluminum Structure	Ship components constructed of aluminum alloy material contributing to the structural configuration of the ship.
Classified Information	Official Information that requires protection in the interests of national security and is so designated by the application of a security classification marking. This Information may be in oral, visual, magnetic, or documentary form or in the form of equipment or technology.
Contract	Any mutually binding legal relationship under national laws that obligates a Contractor to furnish supplies or services, and obligates one or more of the Parties to pay for them.
Contracting	The obtaining of supplies or services by Contract from sources outside the governmental organizations of the Parties. Contracting includes a description (but not determination) of supplies and services required, solicitation and selection of sources, preparation and award of Contracts, and all phases of Contract administration.
Contracting Agency	The entity within the governmental organization of a Party that has authority to enter into, administer, or terminate Contracts.
Contracting Officer	A person representing a Contracting Agency of a Party who has the authority to enter into, administer, or terminate Contracts.
Contractor	Any entity awarded a Contract by a Party's Contracting Agency.
Contractor Support Personnel	Persons specifically identified as providing administrative, managerial, scientific, or technical support services to a Party under a support Contract.
Controlled Unclassified Information	Unclassified Information to which access or distribution limitations have been applied in accordance with applicable national laws or regulations. It could include Information that has been declassified but remains controlled.
Cost Ceiling	The maximum amount of financial and non-financial contributions a Party may make to this Project.
Defense Purposes	Manufacture or other use in any part of the world by or for the armed forces of a Party.

Designated Security Authority (DSA)	The security authority designated by national authorities to be responsible for the coordination and implementation of national industrial security aspects of this Project.
Financial Costs	Project costs met with monetary contributions.
Information	Knowledge that can be communicated by any means, regardless of form or type, including, but not limited to, that of a scientific, technical, business, or financial nature, and also including photographs, reports, manuals, threat data, experimental data, test data, computer software, designs, specifications, processes, techniques, inventions, drawings, technical writings, sound recordings, pictorial representations, and other graphical presentations, whether in magnetic tape, computer memory, or any other form, and whether or not subject to Intellectual Property rights.
Intellectual Property	In accordance with the World Trade Organization Agreement on Trade-related Aspects of Intellectual Property Rights of April 15, 1994, all copyright and related rights, all rights in relation to inventions (including Patent rights), all rights in registered and unregistered trademarks (including service marks), registered and unregistered designs, undisclosed Information (including trade secrets and knowhow), layout designs of integrated circuits, geographical indications, and any other rights resulting from creative activity in the industrial, scientific, literary, and artistic fields.
Non-financial Costs	Project costs met with non-monetary contributions.
Party	A signatory to this Agreement represented by its military and civilian personnel. Contractors and Contractor Support Personnel shall not be representatives of a Party under this Agreement.
Patent	Grant by any Government or a regional office acting for more than one Government of the right to exclude others from making, using, importing, selling, or offering to sell an invention.
Project	The cooperative efforts of the Parties under this Agreement to achieve the objectives in Article II (Objectives) and accomplish the work in Article III (Scope of Work).
Project Background Information	Information not generated in the performance of this Project.
Project Equipment	Any material, equipment, end item, subsystem, component, special tooling, or test equipment provided for use in this Project.
Project Foreground Information	Information generated in the performance of this Project.

Project Information	Any Information provided to, generated in, or used in this Project.
Project Invention	Any invention in any field of technology, provided it is new, involves an inventive step, is capable of industrial application, and is formulated or made (conceived or "first actually reduced to practice") in the course of work performed under a Project. The term "first actually reduced to practice" means the first demonstration, sufficient to establish to one skilled in the art to which the invention pertains, of the operability of an invention for its intended purpose and in its intended environment.
Project Plan	A plan developed by the Project Managers and approved by the Steering Committee that provides a description of the Project's delivery requirements and milestones.
Prospective Contractor	Any entity that seeks to enter into a Contract to be awarded by a Party's Contracting Agency and that, in the case of a solicitation involving the release of exportcontrolled Information, is eligible to receive such Information.
Third Party	A government other than the Government of a Party and any person or other entity whose government is not the Government of a Party.

ARTIKEL II

ARTICLE II

MÅLEN

OBJECTIVES

2.1. Målen för detta projekt är följande:

2.1. The objectives of this Project are:

2.1.1. att utveckla och utvärdera teoretiska metoder på basis av de resultat som erhålls av testning och analysering av en robotbåt i Helsinki-klassen, med hjälp av vilka det förutses hur fartyg som tillverkats av aluminium kommer att reagera på fysisk påverkan under sin brukstid,

2.1.1. To develop and validate theoretical methods for predicting the response of aluminum ships throughout their service life to physical effects, based on the results of testing and analysis of a Helsinki Class Fast Missile Craft (FMC).

2.1.2. förbereda en robotbåt i Helsinki-klassen för testning och utföra testningen,

2.1.2. To prepare for and conduct testing on one Helsinki Class FMC.

2.1.3. analysera testresultaten för robotbåten i Helsinki-klassen,

2.1.3. To analyze Helsinki Class FMC test results.

2.1.4. reda ut aluminiumstrukturens fördelar och begränsningar i ytstridsfartyg.

2.1.4. To explore the benefits and limitations of Aluminum Structure in surface combatant applications.

ARTIKEL III

VERKSAMHETENS OMFATTNING

3.1. Det detaljerade arbete som ska utföras på basis av detta fördrag beskrivs i projektplanen. Det arbete som baserar sig på detta fördrag innehåller generellt följande uppgifter:

3.1.1. Utbyte och analysering av resultaten från och andra uppgifter om testningen av en robotbåt i Helsinki-klassen, som utförs av det tyska försvarsministeriet och det finska försvarsministeriet. Det tyska och det finska försvarsministeriet sänder resultaten och informationen till det amerikanska försvarsministeriet, och alla tre parter analyserar dem tillsammans.

3.1.2. Förberedelse och utförande av testningen av en (1) robotbåt i Helsinki-klassen som finska marinen har tagit ur bruk och som det finska försvarsministeriet ställer till förfogande. Testningen av robotbåten i vattenförhållanden görs på finskt territorialvatten. Det tyska försvarsministeriet och det amerikanska försvarsministeriet svarar för levererandet, installationen och nedmonteringen av testningsutrustningen. Det finska försvarsministeriet svarar för att testningsområdet ställs till förfogande och för utförandet av testningen.

3.1.3. Analysering och jämförelse av data med numeriska prognoser. Det amerikanska försvarsministeriet utarbetar numeriska prognoser som stöder testningen. Alla tre parter är självständigt ansvariga för denna analysering och jämförelse.

3.1.4. Utvecklande och utvärdering av konstruktionsmetoder för begynnelsefasen gällande ytstridsfartygs aluminiumstrukturer. Det finska försvarsministeriet och det amerikanska försvarsministeriet utarbetar tillsammans konstruktionsmetoder för den tidiga fasen.

3.1.5. Bedömning av tillförlitlighetsbaserade metoder för konstruktion av strukturer för ytstridsfartyg. Alla tre parter bedömer till-

ARTICLE III

SCOPE OF WORK

3.1. The detailed work to be performed under this Agreement shall be described in the Project Plan. The overall work to be carried out under this Agreement includes:

3.1.1. Exchange and analysis of results and other Information from the Helsinki Class FMC test conducted by the Germany MOD and Finland MOD. The Germany MOD and Finland MOD to provide results and Information to the U.S. DoD and all three Parties shall analyze them together.

3.1.2. Preparation for and conduct of testing of one (1) retired Finnish Navy Helsinki Class FMC to be provided by the Finland MOD. In-water testing of the FMC shall be conducted in Finnish territorial waters. The Germany MOD and U.S. DoD shall be responsible for providing, installing and removing test equipment. The Finland MOD shall be responsible for providing a test range and the conduct of testing.

3.1.3. Analyses of data and comparisons with numeric predictions. The U.S. DoD shall prepare numeric predictions supporting the testing. All three Parties shall be independently responsible for this analysis and comparison.

3.1.4. Development and validation of early stage design methods for surface combatant Aluminum Structures. The Finland MOD and U.S. DoD shall jointly develop the early stage design methods.

3.1.5. Assessment of reliability-based structural design methods for surface combatants. All three Parties shall jointly assess

sammans de tillförlitlighetsbaserade konstruktionsmetoderna. reliability-based design methods.

3.1.6. Testning av fartygets material i fråga om de materialegenskaper som gäller trötthet som sammanhänger med slutet av driftsåldern och extremhållfasthet. Det finska försvarsministeriet överlåter det material som gäller robotbåten i Helsinki-klassen till det tyska försvarsministeriet och det amerikanska försvarsministeriet för testning och leverans av resultat.

3.1.6. Testing of ship material for end-of-service life fatigue and ultimate strength material properties. Finland MOD shall provide material concerning relevant Helsinki Class FMC to the Germany MOD and the U.S. DoD for them to test and provide results.

3.1.7. Bedömning av påfrestning på och reaktioner hos strukturen under fartygets driftsålder. Det finska och det amerikanska försvarsministeriet utför bedömningen tillsammans.

3.1.7. Evaluation of ship life time loads and structural response. The Finland MOD and U.S. DoD shall jointly perform the evaluation.

3.1.8. Granskning av konstruktionen med tanke på standarder och publikationer samt utarbetande av sådana rekommendationer med vilka förfarandena vid behov uppdateras så att de täcker testningen av ytstridsfartyg som tillverkats av aluminium. Alla tre parterna går igenom och utarbetar rekommendationerna tillsammans.

3.1.8. Review of design for standards and publications and development of recommendations for updating procedures as needed to reflect the testing of aluminum surface combatants. All three Parties shall jointly review and develop recommendations.

3.2 Parterna utbyter och delar all den information som producerats i detta projekt i enlighet med villkoren och bestämmelserna i detta fördrag.

3.2. The Parties shall exchange and share all Information generated under this Project in accordance with the terms and conditions of this Agreement.

ARTIKEL IV

ARTICLE IV

ADMINISTRATION (ORGANISATION OCH UPPGIFTER)

MANAGEMENT (ORGANIZATION AND RESPONSIBILITY)

4.1. Detta projekt leds och administreras för parternas del av en organisation, som består av en styrkommitté och projektledare som utnämns av parterna. Projektledarna är underställda styrkommittén i enlighet med detta fördrag. Projektledarna är i första hand ansvariga för att projektet genomförs och administreras effektivt och leds i enlighet med detta fördrag. Parterna upprätthåller och finansierar sina egna organisationer som administrerar detta projekt.

4.1. This Project shall be directed and administered on behalf of the Parties by an organization consisting of a Steering Committee (SC) and Project Managers (PMs) appointed by the Parties. The SC shall have overall authority over the PMs, in accordance with this Agreement. The PMs shall have primary responsibility for effective implementation, efficient management, and direction of the Project in accordance with this Agreement. The Parties shall maintain and

4.2. Varje part utser en representant med rösträtt till styrkommittén. Styrkommittén sammanträder på begäran av vem som helst av representanterna. Ordförande för styrkommitténs möten är representanten för den part som är värd för mötet. Styrkommitténs beslut fattas enhälligt. Om styrkommittén inte kan fatta beslut i rätt tid, ska varje representant i styrkommittén föra ärendet till sin stats högsta myndighet för avgörande. Genomförandet av en godkänd projektplan fortgår utan avbrott under ledning av projektledarna, till dess den högsta myndigheten har avgjort ärendet.

4.3. Styrkommittén har till uppgift att

4.3.1. övervaka projektet på ledningsnivå.

4.3.2. kontrollera att genomförandet av artikel II (Målen) och artikel III (Verksamhetens omfattning) i detta fördrag framskrider,

4.3.3. godkänna den projektplan som projektledarna i enlighet med punkt 4.6.2 i denna artikel och ändringar i den har tillställt styrkommittén för behandling samt granska att projektet tekniskt framskrider i enlighet med projektplanen. Utan att enbart begränsa sig till dem innehåller projektplanen omfattningen av den i detalj definierade verksamheten och motsvarande verksamhetstidtabell på det sätt som är ändamålsenligt.

4.3.4. granska projektets ekonomiska tillstånd för att det ska säkerställas att bestämmelserna i artikel V i detta fördrag (Bestämmelser som gäller ekonomin) uppfylls,

4.3.5. avgöra de ärenden som projektledarna tillställer styrkommittén för behandling,

4.3.6. framställa förslag till parterna om hur detta fördrag ska ändras i enlighet med artikel XVI (Ändring, uppsägning, ikraftträdande och giltighet) i detta fördrag,

4.3.7. godkänna administrerings- och över-

fund their own organizations for managing this Project.

4.2. The SC shall consist of one voting representative designated by each Party. The SC shall meet at the request of any representative. Each meeting of the SC shall be chaired by the representative of the Party hosting the meeting. Decisions of the SC shall be made unanimously. In the event that the SC is unable to reach a timely decision on an issue, each SC representative shall refer the issue to its higher authority for resolution. The approved Project Plan shall continue to be implemented without interruption under the direction of the PMs while the issue is being resolved by higher authority.

4.3. The SC shall be responsible for:

4.3.1. Exercising executive-level oversight of the Project.

4.3.2. Reviewing progress towards accomplishing Article II (Objectives) and Article III (Scope of Work) of this Agreement.

4.3.3. Approving the Project Plan submitted by the PMs in accordance with subparagraph 4.6.2. of this Article, and any revisions thereto, and re-viewing the technical progress of the Project against the Project Plan. The Project Plan shall include, but not be limited to, a detailed scope of work and corresponding work schedule, as appropriate.

4.3.4. Reviewing the financial status of the Project to ensure compliance with the conditions of Article V (Financial Provisions) of this Agreement.

4.3.5. Resolving issues brought forth by the PMs.

4.3.6. Proposing to the Parties amendments to this Agreement in accordance with Article XVI (Amendment, Termination, Entry into Force, and Duration) of this Agreement.

4.3.7. Approving plans to manage and con-

vakningsplaner, som gäller överföring av sådant projektmaterial som parterna överlåter som stöd för genomförandet av projektet i enlighet med artikel VII (Projektmaterial) i detta fördrag,

4.3.8. upprätthålla övervakningen av projektets säkerhetsaspekter, inklusive granskning och anskaffning av ett godkännande utfärdat av den utsedda säkerhetsmyndigheten enligt projektets säkerhetsanvisningar innan säkerhetsklassificerad information eller övervakad icke-säkerhetsklassificerad information överförs,

4.3.9. så effektivt som möjligt tillsammans med exportkontrollmyndigheterna hos den part som saken gäller avgöra sådana exportkontrollärenden som vem som helst av projektledarna tillställer kommittén för behandling i enlighet med punkt 4.6.8 eller som en parts representant i styrkommittén överlämnar för behandling i enlighet med punkt 8.1.2.4 i artikel VIII (Överlåtelse och användning av projektinformation) i detta fördrag,

4.3.10. bevaka försäljning och överföring till tredje part som är tillåten enligt artikel XII (Försäljning och överföring till tredje part) i detta fördrag,

4.3.11. granska den lägesrapport som projektledarna tillställer styrkommittén för behandling halvårsvis.

4.4 För administrering av projektet tillsätts projektbyråer i Washington D.C., i Esbo i Finland och i Eckernförde i Tyskland. Förenta staternas marin väljer en projektledare som representerar det amerikanska försvarsministeriet, finska marinens forskningsanstalt väljer en projektledare som representerar det finska försvarsministeriet och Technical Center for Ships and Naval Weapons WTD71 i Tyskland väljer en projektledare som representerar det tyska försvarsministeriet, och dessa projektledare svarar för verkställandet av detta fördrag och genomförandet av projektet.

4.5 Projektledarna svarar för administreringen av de uppgifter som de parter de repre-

trol the transfer of Project Equipment provided by any Party to support the execution of the Project in accordance with Article VII (Project Equipment) of this Agreement.

4.3.8. Maintaining oversight of the security aspects of the Project, including reviewing and obtaining approval from the appropriate Designated Security Authority of a Project Security Instruction (PSI) prior to the transfer of Classified Information or Controlled Unclassified Information.

4.3.9. Employing its best efforts to resolve, in consultation with the export control authorities of the Party concerned, any export control issues raised by any PM in accordance with subparagraph 4.6.8. of this Article or raised by a Party's SC representative in accordance subparagraph 8.1.2.4. of Article VIII (Disclosure and Use of Project Information) of this Agreement.

4.3.10. Monitoring Third Party sales and transfers authorized in accordance with Article XII (Third Party Sales and Transfers) of this Agreement.

4.3.11. Reviewing the semi-annual status report submitted by the PMs.

4.4. Project offices shall be established in Washington, D.C., in Espoo, Finland, and in Eckernförde, Germany, to manage the Project. The U.S. Department of the Navy shall appoint the U.S. DoD PM, the Finnish Naval Research Institute shall appoint the Finland MOD PM, and the German Technical Center For Ships and Naval Weapons WTD71 shall appoint the German MOD PM, all of whom shall be responsible for implementing this Agreement and for carrying out the Project.

4.5. The PMs are responsible for management of those tasks for which their Party has

senterar svarar för i enlighet med artikel III (Verksamhetens omfattning) i detta fördrag.

4.6 Projektledarna har till uppgift att i fråga om de ärenden som de ansvarar för

4.6.1 administrera kostnader, tidtabell och prestationskrav samt tekniska frågor och säkerhets- och ekonomifrågor som gäller det projekt som beskrivs i detta fördrag,

4.6.2 utarbeta en projektplan och de ändringar som behövs i den i enlighet med vad som beskrivs i artikel 4.3.3, presentera projektplanen och eventuella ändringar av den för styrkommittén för godkännande och genomföra den av styrkommittén godkända planen och de eventuella ändringarna av den,

4.6.3 realisera projektets ekonomiska omständigheter i enlighet med artikel V (Bestämmelser som gäller ekonomin) i detta fördrag,

4.6.4 tillställa styrkommittén för behandling de frågor som projektledaren inte kan avgöra,

4.6.5 utarbeta de ändringar som hänför sig till detta fördrag och ge styrkommittén förslag till ändring av detta fördrag,

4.6.6 utarbeta och genomföra de planer som styrkommittén har godkänt och som gäller administrering och övervakning av överföringen av sådant projektmaterial som vem som helst av parterna överlätit i enlighet med artikel VII (Projektmaterial) i detta fördrag,

4.6.7 utarbeta säkerhetsanvisningar för projektet och en säkerhetsklassificeringsguide för projektet och presentera dem för styrkommittén inom tre månader efter att fördraget har undertecknats samt tillämpa dem sedan styrkommittén har godkänt dem slutgiltigt,

4.6.8 bevaka de exportkontrollarrangemang som behövs för verkställande av detta fördrag samt enligt behov omedelbart tillställa styrkommittén för behandling de exportkontrollärenden som eventuellt stör verkställandet av detta fördrag,

responsibility as identified in Article III (Scope of Work) of this Agreement.

4.6. For matters under their cognizance, the PMs shall be responsible for:

4.6.1. Managing the cost, schedule, performance requirements, technical, security, and financial aspects of the Project described in this Agreement.

4.6.2. Developing a Project Plan, and any necessary revisions thereto, as described in subparagraph 4.3.3. of this Article; submitting the Project Plan and any revisions for SC approval; and implementing the plan and any revisions upon SC approval.

4.6.3. Executing the financial aspects of the Project in accordance with Article V (Financial Provisions) of this Agreement.

4.6.4. Referring issues to the SC that cannot be resolved by the PM.

4.6.5. Developing and recommending amendments to this Agreement to the SC.

4.6.6. Developing and implementing SC-approved plans to manage and control the transfer of Project Equipment provided by either Party in accordance with Article VII (Project Equipment) of this Agreement.

4.6.7. Developing and forwarding to the SC a PSI and a Classification Guide for the Project within three months after Agreement signature, and implementing them upon final approval.

4.6.8. Monitoring export control arrangements required to implement this Agreement and, if applicable, referring immediately to the SC any export control issues that could adversely affect the implementation of this Agreement.

4.6.9 ge styrkommittén halvårsvis en lägesrapport samt andra motsvarande rapporter som styrkommittén ger order om,

4.6.10 välja en säkerhetsansvarig för projektet.

4.6.9. Providing a semi-annual status report to the SC, and other such reports as directed by the SC.

4.6.10. Appointing a Project security officer.

ARTIKEL V

BESTÄMMELSER SOM GÄLLER EKONOMIN

5.1. Varje part svarar till fullt belopp för de finansiella kostnader och även för andra än finansiella kostnader som parten orsakas av utförandet, ledningen och administreringen av sina uppgifter enligt detta fördrag, och alla dylika kostnader anses som en del av varje parts insats i projektet. I dessa kostnader ingår finansiella och andra än finansiella prestationer (t.ex. löner, resekostnader och dagtraktamenten för varje parts projektpersonal) samt de kostnader som hänför sig till kontrakt.

5.2. Parterna har sinsemellan fastställt värdet för följande andra än finansiella prestationer:

5.2.1. Till det finska försvarsministeriets andra än finansiella prestationer räknas, dock utan att de begränsas till detta, användningen av en robotbåt i Helsinki-klassen samt bakgrundsinformation som härstammar från testningar av robotbåten i Helsinki-klassen som gjorts tillsammans med det tyska försvarsministeriet.

5.2.2. Till det tyska försvarsministeriets andra än finansiella prestationer räknas, dock utan att de begränsas till detta, den testningsutrustning som används vid testningen av robotbåten i Helsinki-klassen samt bakgrundsinformation som härstammar från testningar av robotbåten i Helsinki-klassen som gjorts tillsammans med det finska försvarsministeriet, och annan testinformation som gäller materialet.

5.2.3. Till det amerikanska försvarsministeriets andra än finansiella prestationer räknas den testningsutrustning som ska användas vid testningen av robotbåten i Helsinki-klassen.

ARTICLE V

FINANCIAL PROVISIONS

5.1. Each Party shall bear the full Financial Costs and Non-financial Costs it incurs for performing, managing, and administering its activities under this Agreement and all such costs shall be included as part of each Party's contributions to the Project. These costs include financial and non-financial contributions (e.g., salaries, travel, and per diem costs for each Party's Project personnel), as well as any Contract costs.

5.2. The Parties have mutually determined the values for the following non-financial contributions:

5.2.1. The non-financial contributions of the Finland MOD include, but are not limited to, the use of one Helsinki Class FMC and background Information from tests conducted with the Germany MOD on a Helsinki Class FMC.

5.2.2. The non-financial contributions of the Germany MOD include, but are not limited to, test equipment to be used in the Helsinki Class FMC test and back-ground Information from tests conducted with Finland MOD on a Helsinki Class FMC and other material test data.

5.2.3. The non-financial contribution of the U.S. DoD includes test equipment to be used in the Helsinki Class FMC test.

5.3. Varje part finansierar till fullt belopp sitt deltagande i detta projekt. Parterna bedömer att utförandet av de skyldigheter de har på basis av detta fördrag (dvs finansiella och andra än finansiella prestationer) inte överskrider följande kostnadstak:

det amerikanska försvarsministeriet: 3,000 miljoner amerikanska dollar

det finska försvarsministeriet: 2,207 miljoner euro

det tyska försvarsministeriet: 2,207 miljoner euro

Varje parts finansiella och andra än finansiella prestationer motsvarar en tredjedel av projektets totala finansiella och andra än finansiella kostnader.

5.4. Parterna utför så väl de kan eller låter någon för sin del utföra det arbete som definieras i artikel III (Verksamhetens omfattning) i detta fördrag och fullgör alla sina skyldigheter enligt detta fördrag inom de gränser som kostnadstaken i artikel 5.3 fastställer.

5.5. I enlighet med det som beskrivs ovan svarar varje part med en jämlik andel för alla finansiella kostnader och andra än finansiella kostnader för projektet, inklusive omkostnader, administrativa kostnader och kostnader orsakade av yrkanden. Definieringen av arbetet avser arbetsfördelningen i projektet, och varje part får en jämlik andel av projektets resultat i enlighet med vad som fastställs i detta fördrag, inklusive artikel VIII (Överlåtelse och användning av projektinformation).

5.6. Parternas samarbete, som går utöver den verksamhet som det kommits överens om tillsammans och som fastställs i artikel III (Verksamhetens omfattning) i detta fördrag, förutsätter ömsesidigt samtycke av parterna.

5.7. För följande kostnader svarar i sin helhet den part, som förorsakas kostnaderna, och de anses inte höra till ifrågavarande parts kostnader för vilka kostnadstaket i artikel 5.3 gäller:

5.3. Each Party shall fund the full extent of its participation in this Project. The Parties estimate that the performance of their obligations under this Agreement (that is, their financial and non-financial contributions) shall not exceed the following Cost Ceilings:

U.S. DoD: 3.000 million U.S. dollars

Finland MOD: 2.207 million Euro

Germany MOD: 2.207 million Euro

The financial and non-financial contributions of each Party represent one-third of the full Financial and Non-financial Costs of the Project.

5.4. The Parties shall use their best efforts to perform, or to have performed, the work specified in Article III (Scope of Work) of this Agreement and fulfill all the obligations under this Agreement within the Cost Ceilings specified in paragraph 5.3. of this Article.

5.5. As described above, each Party shall contribute its equitable share of the full Financial Costs and Non-financial Costs of the Project, including overhead costs, administrative costs, and costs of claims. The assignment of work represents a sharing of work to be performed under the Project, and each Party shall receive an equitable share of the results of the Project as set out in this Agreement, including Article VIII (Disclosure and Use of Project Information).

5.6. Cooperative efforts of the Parties over and above the jointly determined work set forth in Article III (Scope of Work) of this Agreement shall be subject to future mutual consent of the Parties.

5.7. The following costs shall be borne entirely by the Party incurring the costs and shall not be considered as part of that Party's cost subject to the Cost Ceiling set out in paragraph 5.3. of this Article:

5.7.1. kostnader som orsakas parten enbart av nationella krav som den fastställer.

5.7.2. alla andra kostnader som inte hör till tillämpningsområdet för detta fördrag.

5.8. En part meddelar omedelbart övriga parter om de resurser som står till buds inte räcker till för fullgörande av partens uppgifter i enlighet med detta fördrag. Om parten meddelar övriga parter att den slutar finansiera detta projekt eller minskar finansieringen, förhandlar alla parter omedelbart sinsemellan så att verksamheten kan fortgå i anpassad form.

ARTIKEL VI

BESTÄMMELSER SOM GÄLLER KONTRAKT

6.1. Om en part anser att det är nödvändigt att ingå ett kontrakt för att den ska kunna fullgöra sina skyldigheter i enlighet med artikel III (Verksamhetens omfattning) i detta fördrag, ingår parten i fråga ett kontrakt och iakttar härvid sina nationella lagar, bestämmelser och förfaranden.

6.2. När en part ensam ingår ett kontrakt om att utföra en uppgift i enlighet med detta fördrag, svarar den ensam för att kontraktet ingås, och de övriga parterna har inga ansvar till följd av ett dylikt kontrakt.

6.3. Projektledarna tillsänds på begäran en kopia på alla arbetsförklaringar innan anbudsbegäran görs i fråga om alla kontraktsåtgärder som parterna har vidtagit.

6.4. Varje parts kontrakterande byrå för de förhandlingar som behövs för att få de rättigheter att använda och överlåta projektinformation vilka förutsätts i artikel VIII (Överlåtelse och användning av projektinformation) i detta fördrag. Varje parts kontrakterande byrå inbegriper i sina eventuella kontrakt (och kräver att dess underleverantörer i sina underleveranskontrakt inbegriper) adekvata bestämmelser för att kraven i detta fördrag ska uppfyllas, inklusive artikel VIII (Överlåtelse

5.7.1. Costs associated with any unique national requirements identified by a Party.

5.7.2. Any other costs outside the scope of this Agreement.

5.8. A Party shall promptly notify the other Parties if available funds are not adequate to fulfill its obligations under this Agreement. If a Party notifies the other Parties that it is terminating or reducing its funding for this Project, all Parties shall immediately consult with a view toward continuation on a modified basis.

ARTICLE VI

CONTRACTING PROVISIONS

6.1. If any Party determines that Contracting is necessary to fulfill that Party's obligations under Article III (Scope of Work) of this Agreement, that Party shall contract in accordance with its respective national laws, regulations, and procedures.

6.2. When one Party individually contracts to perform a task under this Agreement, it shall be solely responsible for its own Contracting, and the other Parties shall not be subject to any liability arising from such Contracts.

6.3. For all Contracting activities performed by any Party, the PMs shall, upon request, be provided a copy of all statements of work prior to the issuance of solicitations.

6.4. Each Party's Contracting Agency shall negotiate to obtain the rights to use and disclose Project Information required by Article VIII (Disclosure and Use of Project Information) of this Agreement. Each Party's Contracting Agency shall insert into its prospective Contracts (and require its subcontractors to insert in subcontracts) suitable provisions to satisfy the requirements of this Agreement, including Article VIII (Disclosure and Use of Project Information), Article IX (Controlled

och användning av projektinformation), artikel IX (Övervakad icke-säkerhetsklassificerad information), artikel XI (Säkerhet), artikel XII (Försäljning och överföring till tredje part) och artikel XVI (Ändring, uppsägning, ikraftträdande och giltighet) i fördraget, inklusive exportkontrollbestämmelserna enligt detta fördrag, i synnerhet styckena 6.5 och 6.6 i denna artikel. När kontrakt ingås informerar varje parts kontrakterande tjänsteman eventuella uppdragstagare om deras skyldighet att omedelbart meddela den kontrakterande byrån innan kontrakt ingås, om de eventuellt berörs av tillstånd eller avtal, som begränsar ifrågavarande parts frihet att överlåta information eller tillåta att den används. Dessutom uppmanar den kontrakterande tjänstemannen eventuella uppdragstagare att i mån av möjlighet undvika att ingå nya kontrakt eller arrangemang som orsakar begränsningar.

6.5. Varje part ålägger sina uppdragstagare juridiskt att inte vidareöverföra eller annars använda information som andra parter har överlåtit och som är underkastad exportkontroll för andra syften än de som tillåts i detta fördrag. Uppdragstagarna åläggs juridiskt att också låta bli att överföra information som är underkastad exportkontroll vidare till en annan uppdragstagare eller underleverantör, om inte denna uppdragstagare eller underleverantör har ålagts juridiskt att begränsa användningen av informationen till de syften som är tillåtna i detta fördrag. Övriga parter får överföra information som är underkastad exportkontroll och som en part har överlåtit i enlighet med detta fördrag vidare till sina uppdragstagare endast, om de juridiska förpliktelser som förutsätts i detta stycke har satts i kraft.

6.6. Varje part ålägger sina eventuella uppdragstagare juridiskt att inte vidareöverföra eller annars använda information, som har överlåtit av en annan part och är underkastad exportkontroll, för annat syfte än för att ge ett anbud vid konkurrensutsättning av kontrakt, med vilka främjas sådana syften som är tillåtna i detta fördrag. Eventuella uppdragstagare får inte använda sådan information i annat syfte, om inte kontrakt ingås med dem. Dess-

Unclassified Information), Article XI (Security), Article XII (Third Party Sales and Transfers), and Article XVI (Amendment, Termination, Entry into Force, and Duration) of this Agreement, and including export control provisions in accordance with this Agreement, in particular paragraphs 6.5. and 6.6. of this Article. During the Contracting process, each Party's Contracting Officer shall advise Prospective Contractors of their responsibility to notify immediately the Contracting Agency, before Contract award, if they are subject to any license or agreement that will restrict that Party's freedom to disclose Information or permit its use. The Contracting Officer shall also advise Prospective Contractors to employ their best efforts not to enter into any new agreement or arrangement that will result in restrictions.

6.5. Each Party shall legally bind its Contractors to a requirement that the Contractor shall not retransfer or otherwise use export-controlled Information furnished by the other Party for any purpose other than the purposes authorized under this Agreement. The Contractor shall also be legally bound not to retransfer the export-controlled Information to another Contractor or subcontractor unless that Contractor or subcontractor has been legally bound to limit use of the Information to the purposes authorized under this Agreement. Export-controlled Information furnished by one Party under this Agreement may only be retransferred by another Party to its Contractors if the legal obligations required by this paragraph have been established.

6.6. Each Party shall legally bind its Prospective Contractors to a requirement that the Prospective Contractor shall not retransfer or otherwise use export-controlled Information furnished by the other Parties for any purpose other than responding to a solicitation issued in furtherance of the purposes authorized under this Agreement. Prospective Contractors shall not be authorized use for any other purpose if they are not awarded a Contract. The

utom åläggs eventuella uppdragstagare juridiskt att låta bli att överföra information som är underkastad exportkontroll vidare till en eventuell underleverantör, om inte denna har ålagts juridiskt att begränsa användningen av information som är underkastad exportkontroll till givande av anbud när kontrakt konkurrerats ut. Övriga parter får överföra information som en part har överlåtit i enlighet med detta fördrag och som är underkastad exportkontroll vidare till sina eventuella uppdragstagare endast, om de juridiska förpliktelser som förutsätts i detta stycke har satts i kraft. Den part som tar emot informationen meddelar på begäran av den part som överlåtit informationen vilka eventuella uppdragstagare och eventuella underleverantörer som tagit emot sådan exportkontroll underkastad information.

6.7. Om en parts kontrakterande byrå inte kan skaffa tillräckliga rättigheter att använda och överlåta projektinformationen, vilka förutsätts i artikel VIII (Överlåtelse och användning av projektinformation) i detta fördrag, eller om dess uppdragstagare eller eventuella uppdragstagare meddelar den begränsningar i överlåtelserna och användningen av informationen, ska ifrågasvarande parts projektledare meddela dessa begränsningar till de övriga parternas projektledare.

6.8. Varje parts projektledare meddelar utan dröjsmål övriga parternas projektledare om eventuella ökade kostnader, dröjsmål i tidtabellen eller prestationsproblem, som anknyter till ett kontrakt som ifrågasvarande parts kontrakterande byrå ansvarar för.

ARTIKEL VII

PROJEKTMATERIAL

7.1. Varje part kan till övriga parter överlåta projektmaterial, som anses nödvändigt för att detta fördrag ska kunna verkställas. Projektmaterialet förblir den överlåtande partens egendom. Projektledarna upprättar en förteckning över allt projektmaterial, som en part överlåter till en annan part, och upprätthåller den och styrkommittén godkänner denna förteckning.

Prospective Contractors shall also be legally bound not to retransfer the export-controlled Information to a prospective subcontractor unless that prospective subcontractor has been legally bound to limit use of the export-controlled Information for the purpose of responding to the solicitation. Export-controlled Information furnished by one Party under this Agreement may only be retransferred by another Party to its Prospective Contractors if the legal obligations required by this paragraph have been established. Upon request by the furnishing Party, the receiving Party shall identify its Prospective Contractors and prospective subcontractors receiving such export-controlled Information.

6.7. In the event a Party's Contracting Agency is unable to secure adequate rights to use and disclose Project Information as required by Article VIII (Disclosure and Use of Project Information) of this Agreement, or is notified by Contractors or Prospective Contractors of any restrictions on the disclosure and use of Information, that Party's PM shall notify the other Parties' PMs of the restrictions.

6.8. Each Party's PM shall promptly advise the other Parties' PMs of any cost growth, schedule delay, or performance problems under any Contract for which its Contracting Agency is responsible.

ARTICLE VII

PROJECT EQUIPMENT

7.1. Each Party may provide Project Equipment identified as being necessary for executing the Agreement to another Party. Project Equipment shall remain the property of the providing Party. A list of all Project Equipment provided by one Party to another Party shall be developed and maintained by the PMs and approved by the SC.

7.2. Den part som mottagit projektmaterial håller projektmaterial i gott och användbart skick. Om den part som överlätit projektmaterial inte har tillåtit att det förbrukas eller annars används utan ersättning till den överlåtande parten, ska den part som mottagit projektmaterial återställa det till den överlåtande parten i lika gott skick som det mottagits i, med undantag av sedvanligt slitage som kan förväntas, eller återställa projektmaterial och betala de kostnader som orsakas av att det repareras. Om projektmaterial skadas så att det inte lönar sig att reparera det, återställer den mottagande parten projektmaterial till den överlåtande parten (om inte den överlåtande parten skriftligen har bestämt något annat) och betalar för materialet ett återanskaffningspris som ska beräknas i enlighet med den överlåtande partens nationella lagar och bestämmelser. Om projektmaterial förloras när det innehas av den mottagande parten, ger den mottagande parten den överlåtande parten ett intyg gällande förlusten och betalar ett återanskaffningspris för projektmaterial.

7.3. Den överlåtande parten levererar projektmaterial till den mottagande parten på en plats som de kommit överens om. Projektmaterial övergår från den överlåtande partens i den mottagande partens besittning, när projektmaterial tas emot. Vidareöverföring av projektmaterial ansvarar den mottagande parten för.

7.4. Den mottagande parten använder allt överförbart projektmaterial endast för att verkställa detta fördrag, om inte den överlåtande parten har gett ett skriftligt samtycke till något annat. I enlighet med artikel XII (Försäljning och överföring till tredje part) i detta fördrag överförs projektmaterial inte heller vidare eller säljs till tredje part utan skriftligt samtycke till detta på förhand av den överlåtande parten.

7.5. Projektmaterial som i enlighet med detta fördrag har överförts till en part återställs till den överlåtande parten innan detta fördrag sägs upp eller dess giltighet upphör.

7.6. Det finska försvarsministeriets robotbåt i Helsinki-klassen, det tyska försvarsministe-

7.2. The receiving Party shall maintain any such Project Equipment in good order, repair, and operable condition. Unless the providing Party has authorized the Project Equipment to be expended or otherwise consumed without reimbursement to the providing Party, the receiving Party shall return the Project Equipment to the providing Party in as good condition as received, normal wear and tear excepted, or return the Project Equipment and pay the cost to restore it. If the Project Equipment is damaged beyond economical repair, the receiving Party shall return the Project Equipment to the providing Party (unless otherwise specified in writing by the providing Party) and pay the replacement value, which shall be computed pursuant to the providing Party's national laws and regulations. If the Project Equipment is lost while in the custody of the receiving Party, the receiving Party shall issue a certificate of loss to the providing Party and pay the replacement value.

7.3. The providing Party shall deliver Project Equipment to the receiving Party at a mutually determined location. Possession of the Project Equipment shall pass from the providing Party to the receiving Party at the time of receipt of the Project Equipment. Any further transportation is the responsibility of the receiving Party.

7.4. All Project Equipment that is transferred shall be used by the receiving Party only for the purposes of carrying out this Agreement, unless otherwise agreed to in writing by the providing Party. In addition, in accordance with Article XII (Third Party Sales and Transfers) of this Agreement, Project Equipment shall not be re-transferred or sold to a Third Party without the prior written consent of the providing Party.

7.5. Project Equipment transferred to one Party under this Agreement shall be returned to the providing Party prior to the termination or expiration of this Agreement.

7.6. The Finland MOD's Helsinki Class FMC, the Germany MOD's test equipment

riets testningsutrustning och det amerikanska försvarsministeriets testningsutrustning överförs inte till en annan part. Således tillämpas bestämmelserna i artikel 7.1.–7.5. inte på robotbåten i Helsinki-klassen eller testningsutrustningarna. Också om det inte är parternas avsikt att under projektet skada eller förstöra det finska försvarsministeriets robotbåt i Helsinki-klassen och de testningsutrustningar som tillhör det tyska försvarsministeriet och det amerikanska försvarsministeriet som finns i båten, är parterna medvetna om att dessa kan skadas eller förstöras under förberedelserna inför testet eller medan det pågår. Alla parter godkänner risken för att de utrustningar som används vid testningen av robotbåten i Helsinki-klassen kan skadas eller gå förlorade, och söker inte ersättning av de andra parterna för dylik skada eller förlust.

ARTIKEL VIII

ÖVERLÅTELSE OCH ANVÄNDNING AV PROJEKTINFORMATION

8.1. Allmänt

8.1.1. Alla parter är medvetna om att ett lyckat samarbete är beroende av att den information som behövs för att detta projekt ska kunna genomföras utbyts i full skala och snabbt. Parterna skaffar tillräcklig projektinformation och tillräckliga rättigheter att använda den för att artikel II (Målen) och artikel III (Verksamhetens omfattning) i detta fördrag ska kunna genomföras. Den projektinformation som ska anskaffas står till sin art och mängd i överensstämmelse med artikel II (Målen) och artikel III (Verksamhetens omfattning) i fördraget. Parterna godkänner sina skyldigheter utgående från stycke 6.7. i artikel VI (Bestämmelser som gäller kontrakt) i situationer där de inte kan skaffa tillräckliga rättigheter som förutsätts i artikel VIII (Överlåtelse och användning av projektinformation) i detta fördrag för att använda och överlåta projektinformation

8.1.2. På överföringen av projektinformation tillämpas följande exportkontrollbestämmelser:

and the U.S. DoD's test equipment shall not be transferred to another Party. Therefore, the provisions of paragraphs 7.1. through 7.5. of this Article do not apply to the Helsinki Class FMC and the test equipment. While the Parties do not intend during the Project to damage or destroy the Finland MOD's Helsinki Class FMC and the Germany MOD and U.S. DoD's test equipment on it, the Parties recognize that such damage or destruction may occur during preparation of the test or during the test. Each Party accepts the risk of damage or loss of its equipment used in the Helsinki Class FMC test and shall not seek reimbursement from the other Parties for such damage or loss.

ARTICLE VIII

DISCLOSURE AND USE OF PROJECT INFORMATION

8.1. General

8.1.1. All Parties recognize that successful collaboration depends on full and prompt exchange of Information necessary for carrying out this Project. The Parties intend to acquire sufficient Project Information and rights to use such Information to enable the accomplishment of Article II (Objectives) and Article III (Scope of Work) of this Agreement. The nature and amount of Project Information to be acquired shall be consistent with the objectives stated in Article II (Objectives) and Article III (Scope of Work) of this Agreement. The Parties acknowledge their obligations under paragraph 6.7. of Article VI (Contracting Provisions) when they are unable to secure adequate rights to use and disclose Project Information as required by Article VIII (Disclosure and Use of Project Information) of this Agreement.

8.1.2. The following export control provisions shall apply to the transfer of Project Information:

8.1.2.1. När projektinformation överförs följs den överlåtande partens tillämpliga exportkontrolllagar och -bestämmelser.

8.1.2.2. Om inte den överlåtande partens adekvat befullmäktigade myndigheter slår fast andra begränsningar vid den tidpunkt då projektinformationen överförs till en annan part, kan all information som är underkastad exportkontroll och som den överlåtande parten har överlåtit till andra parter överföras vidare till de andra parternas uppdragstagare, underleverantörer, eventuella uppdragstagare och eventuella underleverantörer i enlighet med styckena 6.5 och 6.6 i artikel VI (Bestämmelser som gäller kontrakt) i detta fördrag.

8.1.2.3. Information som är underkastad exportkontroll kan överlåtas av en parts stats uppdragstagare, underleverantörer, eventuella uppdragstagare och eventuella underleverantörer till övriga parter stater uppdragstagare, underleverantörer, eventuella uppdragstagare och eventuella underleverantörer i enlighet med detta fördrag, om inte något annat följer av villkor som ingår i sådana tillstånd eller andra godkännanden som den först nämnda partens stat har gett i enlighet med sina tillämpliga exportkontrollbestämmelser.

8.1.2.4. Om en part anser det nödvändigt att begränsa vidareöverföringen av information som är underkastad exportkontroll i enlighet med stycke 8.1.2.2 i denna artikel, meddelar den utan dröjsmål om saken till de övriga parterna. Om begränsningen tillämpas och en eller flera parter som är föremål för den motsätter sig den, meddelar ifrågavarande parts representant i styrkommittén utan dröjsmål om saken till övriga parter representanter i styrkommittén, och dessa förhandlar omedelbart med varandra om metoder för att lösa dessa frågor eller lindra de skadliga verkningarna av dem.

8.1.2.5. Utan hinder av de bestämmelser i detta fördrag som anknyter till skyddandet av information, i synnerhet artikel VIII (Överlåtelse och användning av projektinformation), artikel IX (Övervakad icke-säkerhets-

8.1.2.1. Transfer of Project Information shall be consistent with the furnishing Party's applicable export control laws and regulations.

8.1.2.2. Unless otherwise restricted by duly authorized officials of the furnishing Party at the time of transfer to another Party, all export-controlled Information furnished by one Party to another Party may be retransferred to the other Party's Contractors, subcontractors, Prospective Contractors, and prospective subcontractors, subject to the requirements of paragraphs 6.5. and 6.6. of Article VI (Contracting Provisions) of this Agreement.

8.1.2.3. Export-controlled Information may be furnished by Contractors, subcontractors, Prospective Contractors, and prospective subcontractors of one Party's nation to the Contractors, subcontractors, Prospective Contractors, and prospective subcontractors of another Party's nation pursuant to this Agreement, subject to the conditions established in licenses or other approvals issued by the Government of the former Party in accordance with its applicable export control laws and regulations.

8.1.2.4. If a Party finds it necessary to exercise a restriction on the re-transfer of export-controlled Information as set out in subparagraph 8.1.2.2. of this Article, it shall promptly inform the other Parties. If a restriction is then exercised and the affected Party(s) objects, that Party's SC representative shall promptly notify the other Party's SC representative and they shall immediately consult in order to discuss ways to resolve such issues or mitigate any adverse effects.

8.1.2.5. Notwithstanding the obligations of this Agreement that relate to the protection of Information, particularly Article VIII (Disclosure and Use of Project Information), Article IX (Controlled Unclassified Informa-

klassificerad information), artikel XI (Säkerhet) och artikel XII (Försäljning och överföring till tredje part), tillämpas de särskilda exportkontrollbestämmelser som ingår i artikel VI (Bestämmelser som gäller kontrakt) och i denna artikel inte på överföring av information, om det amerikanska försvarsministeriet inte är en part i denna överföring och om i detta informationsutbyte inte ingår information som är underkastad Förenta staternas exportkontroll.

8.2. Statens resultatinformation

8.2.1. Överlåtelse: All resultatinformation inom projektet som en parts militära eller civila personal har producerat (nedan "statens resultatinformation") överläts utan dröjsmål och kostnadsfritt till parterna.

8.2.2. Användning: Varje part får utan kostnad använda eller ge för användning all statens resultatinformation för försvarssyften. Den part som har producerat statens resultatinformation behåller dessutom alla rättigheter att använda informationen. På försäljning eller annan överföring av informationen till tredje part tillämpas bestämmelserna i artikel XII (Försäljning och överföring till tredje part) i detta fördrag.

8.3. Statens bakgrundsinformation

8.3.1. Överlåtelse: Varje part överläter på begäran utan dröjsmål och kostnadsfritt till övriga parter statens bakgrundsinformation som är av betydelse och som har producerats av partens militära eller civila personal, förutsatt att

8.3.1.1. denna statens bakgrundsinformation är nödvändig eller till nytta för projektet; härvid beslutar den part i vars besittning informationen är, efter att ha förhandlat med den part som begär information, om informationen är nödvändig eller till nytta för projektet,

8.3.1.2. denna statens bakgrundsinformation får göras tillgänglig endast om intrång

(Article XI (Security), and Article XII (Third Party Sales and Transfers), the specific export control provisions set out in Article VI (Contracting Provisions) and this Article shall not apply to transfers of Information amongst non-U.S. DoD Parties where such exchanges do not include U.S. export-controlled Information.

8.2. Government Project Foreground Information

8.2.1. Disclosure: All Project Foreground Information generated by a Party's military or civilian employees (hereinafter referred to as "Government Project Foreground Information") shall be disclosed promptly and without charge to the Parties.

8.2.2. Use: Each Party may use or have used all Government Project Foreground Information without charge for Defense Purposes. The Party generating Government Project Foreground Information shall also retain all its rights of use thereto. Any sale or other transfer to a Third Party shall be subject to the conditions of Article XII (Third Party Sales and Transfers) of this Agreement.

8.3. Government Project Background Information

8.3.1. Disclosure: Each Party, upon request, shall disclose promptly and without charge to the other Parties any relevant Government Project Background Information generated by its military or civilian employees, provided that:

8.3.1.1. Such Government Project Background Information is necessary to or useful in the Project, with the Party in possession of the Information determining, after consulting with the requesting Party, whether it is "necessary to" or "useful in" the Project.

8.3.1.2. Such Government Project Background Information may be made available

härvid inte görs i rättigheterna hos innehavarna av immateriella rättigheter,

8.3.1.3. de nationella handlingsprinciperna och bestämmelserna om överlåtelse hos den informationsöverlåtande parten följs vid överlåtelse av statens bakgrundsinformation,

8.3.1.4. exportkontrollbestämmelserna hos den informationsöverlåtande parten följs vid överlåtelsen eller överföringen av statens bakgrundsinformation.

8.3.2. Användning: Den eller de parter som har bett om statens bakgrundsinformation får kostnadsfritt använda eller ge för användning dylik information, som har överlåtits av en annan part, för projektets syften. Om inget annat följer av andra sammanslutningars än parternas immateriella rättigheter, får den eller de parter som bett om statens bakgrundsinformation dock använda denna information kostnadsfritt för försvarssyften, om informationen är nödvändig för att projektets resultatinformation ska kunna användas. Den part som överlåter information beslutar efter att ha förhandlat med övriga parter, huruvida statens bakgrundsinformation är nödvändig för att projektets resultatinformation ska kunna användas. Den part som överlåter informationen behåller alla rättigheter med anknytning till statens bakgrundsinformation.

8.4. Uppdragstagarens resultatinformation

8.4.1. Överlåtelse: Projektets resultatinformation som uppdragstagare har producerat och överlåtit (nedan ”uppdragstagarens resultatinformation”) överlåts utan dröjsmål och kostnadsfritt till alla parter.

8.4.2. Användning: Varje part kan använda eller ge för användning kostnadsfritt för försvarssyften all uppdragstagarens resultatinformation, som parternas uppdragstagare producerar och överlåter. Den part vars uppdragstagare producerar och överlåter uppdragstagarens resultatinformation, behåller dessutom alla rättigheter att använda denna

only if the rights of holders of Intellectual Property rights are not infringed.

8.3.1.3. Disclosure of such Government Project Background Information is consistent with national disclosure policies and regulations of the furnishing Party.

8.3.1.4. Any disclosure or transfer of such Government Project Background Information to Contractors is consistent with the furnishing Party's export control laws and regulations.

8.3.2. Use: Government Project Background Information furnished by one Party to the requesting Party(s) may be used without charge by or for the requesting Party(s) for Project purposes. However, subject to Intellectual Property rights held by entities other than the Parties, such Government Project Background Information may be used for Defense Purposes by or for the requesting Party(s), without charge, when such Information is necessary for the use of Project Foreground Information. The furnishing Party, in consultation with the other Parties, shall determine whether the Government Project Background Information is necessary for the use of Project Foreground Information. The furnishing Party shall retain all its rights with respect to such Government Project Background Information.

8.4. Contractor Project Foreground Information

8.4.1. Disclosure: Project Foreground Information generated and delivered by Contractors (hereinafter referred to as “Contractor Project Foreground Information”) shall be disclosed promptly and without charge to all Parties.

8.4.2. Use: Each Party may use or have used without charge for Defense Purposes all Contractor Project Foreground Information generated and delivered by Contractors of the Parties. The Party whose Contractors generate and deliver Contractor Project Foreground Information shall also retain all its rights of use thereto in accordance with the

information i enlighet med tillämpliga kontrakt. På försäljning eller annan överföring till tredje part av en uppdragstagares resultatinformation tillämpas bestämmelserna i artikel XII (Försäljning och överföring till tredje part) i detta fördrag.

8.5. Uppdragstagarens bakgrundsinformation

8.5.1. Överlåtelse: Den part som ingått ett kontrakt gör all uppdragstagarens bakgrundsinformation, som producerats av uppdragstagarna och som överläts utgående från kontrakt som ingåtts i enlighet med detta fördrag, tillgänglig för övriga parter utan dröjsmål och kostnadsfritt. Övrig bakgrundsinformation till projektet som uppdragstagarna har producerat och som parten har i sin besittning görs på begäran utan dröjsmål och kostnadsfritt tillgänglig för övriga parter under förutsättning att

8.5.1.1. denna uppdragstagarens bakgrundsinformation är nödvändig eller till nytta för projektet; härvid beslutar den part i vars besittning informationen är, efter att ha förhandlat med den part som bett om informationen, huruvida informationen är nödvändig eller till nytta för projektet,

8.5.1.2. denna uppdragstagarens bakgrundsinformation får göras tillgänglig endast, om intrång härvid inte görs i rättigheter hos innehavarna av immateriella rättigheter,

8.5.1.3. handlingsprinciperna och bestämmelserna om överlåtelse av nationell information hos den part som överlätit informationen följs vid överlåtelsen av uppdragstagarens bakgrundsinformation,

8.5.1.4. exportkontrollbestämmelserna hos den överlåtande parten följs vid överlåtelsen eller överföringen av uppdragstagarens bakgrundsinformation.

8.5.2 Användning: De parter som tar emot uppdragstagarens bakgrundsinformation, som uppdragstagarna överläter utgående från kon-

applicable Contracts. Any sale or other transfer to a Third Party of Contractor Project Foreground Information shall be subject to the conditions of Article XII (Third Party Sales and Transfers) of this Agreement.

8.5. Contractor Project Background Information

8.5.1. Disclosure: A Contracting Party shall make available to another Party promptly and without charge all Contractor Project Background Information generated by Contractors that is delivered under Contracts awarded in accordance with this Agreement. Any other Project Background Information that is generated by Contractors and that is in the possession of one Party shall be made available promptly and without charge to the other Parties, upon request, provided the following conditions are met:

8.5.1.1. Such Contractor Project Background Information is necessary to or useful in the Project, with the Party in possession of the Information determining, after consultation with the requesting Party, whether it is "necessary to" or "useful in" the Project.

8.5.1.2. Such Contractor Project Background Information may be made available only if the rights of holders of Intellectual Property rights are not infringed.

8.5.1.3. Disclosure of such Contractor Project Background Information is consistent with national disclosure policies and regulations of the furnishing Party.

8.5.1.4. Any disclosure or transfer of such Contractor Project Background Information to Contractors is consistent with the furnishing Party's export control laws and regulations.

8.5.2. Use: All Contractor Project Background Information delivered by Contractors under Contracts awarded in accordance with

trakt som grundar sig på detta fördrag, får kostnadsfritt använda eller ge för användning all denna information för försvarssyften, i enlighet med de begränsningar som andra innehavare av immateriella rättigheter än parterna har fastställt. Annan uppdragstagarens bakgrundsinformation, som partens uppdragstagare överlåter och vilken har överlåtit på begäran av en eller flera parter får de deltagare som bett om den använda kostnadsfritt för projektets syften, i enlighet med de begränsningar som andra innehavare av immateriella rättigheter än parterna har fastställt; de parter som har bett om information får använda den för försvarssyften också när detta är nödvändigt för att projektets resultatinformation ska kunna användas, om inget annat följer av sådana rättvisa och rimliga villkor, om vilka eventuellt ska överenskommas med uppdragstagarna. Den part som överlåter informationen beslutar, efter att ha förhandlat med den eller de parter som bett om informationen, huruvida denna uppdragstagarens andra bakgrundsinformation är nödvändig för att projektets resultatinformation ska kunna användas. Den part som överlåter informationen behåller alla rättigheter med anknytning till uppdragstagarens bakgrundsinformation.

8.6. Annan användning av projektinformation

8.6.1 Övriga parter får använda projektets bakgrundsinformation, som har överlåtit av en part, endast för sådana syften som stämmer överens med detta fördrag, om inte den överlåtande parten har gett ett skriftligt samtycke till något annat.

8.6.2 Användning av projektets resultatinformation för andra syften än sådana som stämmer överens med detta fördrag förutsätter ett skriftligt samtycke på förhand av varje part.

8.7. Projektinformation som är underkastad ensamrätt

8.7.1. All projektinformation som är underkastad begränsningar i överlåtelse och användning med anknytning till immateriella rättigheter kartläggs och märks, och den be-

this Agreement may be used by or for the receiving Party(s), without charge, for Defense Purposes, subject to any restrictions by holders of Intellectual Property rights other than the Parties. Any other Contractor Project Background Information furnished by one Party's Contractors and disclosed to a requesting Party may be used without charge by or for the requesting Party(s) for Project purposes, subject to any restrictions by holders of Intellectual Property rights other than the Parties; also, when necessary for the use of Project Foreground Information, such other Contractor Project Background Information may be used by or for the requesting Party(s) for Defense Purposes, subject to such fair and reasonable terms as may be necessary to be arranged with the Contractor. The furnishing Party, in consultation with the requesting Party(s), shall determine whether such other Contractor Project Background Information is necessary for the use of Project Foreground Information. The furnishing Party shall retain all its rights with respect to Contractor Project Background Information.

8.6. Alternative Uses of Project Information

8.6.1. Any Project Background Information provided by one Party shall be used by the other Parties only for the purposes set forth in this Agreement, unless otherwise consented to in writing by the providing Party.

8.6.2. The prior written consent of each Party shall be required for the use of Project Foreground Information for purposes other than those provided for in this Agreement.

8.7. Proprietary Project Information

8.7.1. All Project Information that is subject to disclosure and use restrictions with respect to Intellectual Property rights shall be identified and marked, and it shall be handled

handlas enligt sin säkerhetsklassificering antingen som övervakad icke-säkerhetsklassificerad information eller som säkerhetsklassificerad information.

8.7.2. Projektets säkerhetsanvisningar innehåller bestämmelser, som behövs för säkerställande av att projektinformation som är underkastad immateriella rättigheter förmedlas skyddad.

8.8. Patent

8.8.1. I alla sina kontrakt som gäller projektet inbegriper parterna en bestämmelse om användningen av rättigheter med anknytning till projektuppfinningar och patenträttigheter, och enligt bestämmelsen

8.8.1.1. äger parten alla projektuppfinningar samt rätten att söka patent på dem utan att ifrågakarande uppdragstagare anföra anspråk gällande dem eller

8.8.1.2. äger uppdragstagaren både alla sådana projektuppfinningar (eller kan besluta att förbehålla sig äganderätten till dem) och rätten att söka patent på dem men samtidigt parterna tillstånd att använda projektuppfinningarna och de patent som grundar sig på dem på villkor enligt bestämmelsen i stycke 8.8.2 i denna artikel.

8.8.2. Om en uppdragstagare äger en projektuppfinning (eller beslutar att förbehålla sig äganderätten till den), ger den part som ingått ett kontrakt övriga parter ett icke-exklusivt, oåterkalleligt och från upphovs-arvoden befriat tillstånd, som gäller alla patent som grundar sig på ifrågakarande uppfinning, att använda den patenterade projektuppfinningen eller ge den för användning i försvarssyfte överallt i världen.

8.8.3. Bestämmelserna nedan i styckena 8.8.4 – 8.8.7. tillämpas på alla patenträttigheter med anknytning till projektuppfinningar som gjorts av parternas militära eller civila personal, inklusive uppfinningar som gjorts vid statens anläggningar, och på alla patent-

as Controlled Unclassified Information or as Classified Information, depending on its security classification.

8.7.2. The PSI shall contain such provisions as are necessary to ensure the protected communication of Project Information that is subject to Intellectual Property rights.

8.8. Patents

8.8.1. Each Party shall include in all its Contracts for the Project a provision governing the disposition of rights in regard to Project Inventions and Patent rights relating thereto that either:

8.8.1.1. Provides that the Party shall hold title to all such Project Inventions together with the right to make Patent applications for the same, free of encumbrance from the Contractor concerned; or

8.8.1.2. Provides that the Contractor shall hold title (or may elect to retain title) for such Project Inventions together with the right to make Patent applications for the same, while securing for the Parties a license for the Project Inventions, and any Patents thereto, on terms in compliance with the conditions of sub-paragraph 8.8.2. of this Article.

8.8.2. In the event that a Contractor owns title (or elects to retain title) to any Project Invention, the Contracting Party shall secure for the other Parties non-exclusive, irrevocable, royalty-free licenses under all Patents secured for that invention, to practice or have practiced the patented Project Invention throughout the world for Defense Purposes.

8.8.3. The conditions of subparagraphs 8.8.4. through 8.8.7. of this Article shall apply in regard to Patent rights for all Project Inventions made by the Parties' military or civilian employees, including those within Government-owned facilities, and for all Pro-

rättigheter som anknyter till sådana av uppdragstagarna gjorda projektuppfinningar, som en part som ingått ett kontrakt äger eller som parten har rätt att skaffa sig äganderätten till.

8.8.4. Om en part har rätt eller kan skaffa sig rätt att söka patent på en projektuppfin- ning, förhandlar parten med övriga parter om att söka patent. En part som äger en sådan projektuppfin- ning eller får äganderätten till den, söker eller låter söka patent på ifrågava- rande projektuppfin- ning i andra länder eller ger övriga parter en möjlighet att söka patent på denna projektuppfin- ning för den ägande partens räkning. Parten meddelar utan dröjs- mål övriga parter, när patent har sökts. Om en part efter att ha sökt eller låtit söka patent av- står från yrkanden med anknytning till pa- tentansökan eller upphör att hålla i kraft ett patent som beviljats på basis av ansökan, meddelar parten detta beslut till övriga parter och tillåter övriga parter att fortgå med fallet antingen att driva yrkan eller att hålla patentet i kraft.

8.8.5. Alla parter tillsänds kopior på de pa- tentansökningar som gjorts utgående från pro- jektuppfin- ningarna och på beviljade patent.

8.8.6. Varje part ger övriga parter ett icke- exklusivt, oåterkalleligt och från upphovs- arvoden befriat tillstånd, som gäller de patent som grundar sig på projektuppfin- ningarna, att använda eller ge för användning den patente- rade projektuppfin- ningen för försvarssyften överallt i världen.

8.8.7. Patentansökningar som ska göras i enlighet med detta fördrag eller ikraftsättan- det av andra immateriella rättigheter, vilka innehåller säkerhetsklassificerad information, skyddas genom iakttagande av parternas bila- terala och multilaterala fördrag och artikel XI (Säkerhet).

8.9. En part meddelar övriga parter om yr- kanden som gäller intrång i immateriella rät- tigheter och riktas mot parten i fråga, vilka

ject Inventions made by Contractors for which the Contracting Party holds title or is entitled to acquire title.

8.8.4. When a Party has or can secure the right to file a Patent application with regard to a Project Invention, that Party shall consult with the other Parties regarding the filing of such Patent application. The Party that has or receives title to such Project Invention shall, in other countries, file, cause to be filed, or provide the other Parties with the opportunity to file on behalf of the Party holding title, Patent applications covering that Project Invention. A Party shall imme- diately notify other Parties that a Patent ap- plication has been filed. If a Party, having filed or caused to be filed a Patent applica- tion, abandons prosecution of the application or ceases maintaining the Patent granted or issued on the application, that Party shall no- tify the other Parties of that decision and permit the other Parties to continue the prosecution or maintain the Patent as the case may be.

8.8.5. Each Party shall be furnished with copies of Patent applications filed and Pa- tents granted with regard to Project Inven- tions.

8.8.6. Each Party shall grant to the other Parties a non-exclusive, irrevocable, royalty- free license under its Patents for Project In- ventions, to practice or have practiced the Project Invention throughout the world for Defense Purposes.

8.8.7. Patent applications to be filed, or as- sertions of other Intellectual Property rights, under this Agreement that contain Classified Information shall be protected and safe- guarded in accordance with bilateral and multilateral treaties and agreements among and between the Parties, and Article XI (Se- curity).

8.9. Each Party shall notify the other Par- ties of any Intellectual Property infringement claims brought against that Party arising in

har uppkommit när arbete som ingår i projektet har gjorts för andra parter räkning. I mån av möjlighet överläter övriga parter, vilka ärendet gäller, till denna part den information som de har till sitt förfogande och som kan vara till nytta vid försvaret mot dessa yrkanden. Varje part svarar för behandlingen av yrkanden som gäller kränkning av immateriella rättigheter vilka riktas mot parten själv och förhandlar med övriga parter under dessa yrkandens behandlingstid och innan de avgörs. När ett yrkande som gäller intrång i immateriella rättigheter uppkommer, förhandlar parterna om lämpligt sätt att fördela de kostnader som ett dylikt yrkande orsakar. I allmänhet förväntar sig parterna att dela på de kostnader som orsakas av att dylika yrkanden gällande intrång i immateriella rättigheter avgörs i relation till deras finansiella och andra prestationer, vilka i artikel V (Bestämmelser som gäller ekonomin) fastslås att deltagarna ska betala för arbetet i fråga.

the course of work performed under the Project on behalf of the other Parties. Insofar as possible, the other applicable Parties shall provide Information available to it that may assist in defending such claims. Each Party shall be responsible for handling such Intellectual Property infringement claims brought against it, and shall consult with the other Parties during the handling, and prior to any settlement, of such claims. At the time that an Intellectual Property infringement claim arises, the Parties shall consult on the appropriate manner to share the cost of such claim. In general, the Parties expect to share the costs of resolving such Intellectual Property infringement claims in proportion to their financial and non-financial contributions for that work specified in Article V (Financial Provisions) of this Agreement.

ARTIKEL IX

ÖVERVAKAD ICKE-SÄKERHETSKLASSIFICERAD INFORMATION

9.1 Om inget annat bestäms i detta fördrag eller om inte den part som överläter information ger skriftligt tillstånd till något annat, övervakas övervakad icke-säkerhetsklassificerad information, som överlåtits eller producerats i enlighet med detta fördrag, enligt följande:

9.1.1 Informationen används endast för de användningssyften för projektinformation som är tillåtna utgående från artikel VII (Överlåtelse och användning av projektinformation) i detta fördrag.

9.1.2 Informationens tillgänglighet begränsas till den personal som oundgängligen måste få den för sådan användning som är tillåten enligt stycke 9.1.1. i denna artikel, och på informationens tillgänglighet tillämpas bestämmelserna i artikel XII (Försäljning och överföring till tredje part) i detta fördrag.

ARTICLE IX

CONTROLLED UNCLASSIFIED INFORMATION

9.1. Except as otherwise provided in this Agreement or as authorized in writing by the originating Party, Controlled Unclassified Information provided or generated pursuant to this Agreement shall be controlled as follows:

9.1.1. Such Information shall be used only for the purposes authorized for use of Project Information as specified in Article VII (Disclosure and Use of Project Information) of this Agreement.

9.1.2. Access to such Information shall be limited to personnel whose access is necessary for the permitted use under subparagraph 9.1.1. of this Article, and shall be subject to the conditions of Article XII (Third Party Sales and Transfers) of this Agreement.

9.1.3 Parterna vidtar alla till buds stående lagliga åtgärder, inklusive nationell klassificering, för att skydda denna information från annan överlåtelse (inklusive begäran som baserar sig på lagstiftning), med undantag av de fall som avses i stycke 9.1.2. i denna artikel, om inte den informationsöverlåtande parten samtycker till denna överlåtelse. Om information överläts utan tillstånd eller det är sannolikt att man kan bli tvungen att annars överlåta information med stöd av lagstiftningen, meddelas den informationsöverlåtande parten om detta utan dröjsmål.

9.2. För att bistå vid organiserandet av adekvat övervakning försäkras sig den informationsöverlåtande parten om att övervakad icke-säkerhetsklassificerad information märks på korrekt sätt för att dess konfidentiella art ska säkerställas. Parternas information som är underkastad exportkontroll märks i enlighet med deras exportkontrollmärkning på det sätt som bestäms i säkerhetsklassificeringsguiden. Dessutom kommer parterna på förhand skriftligen överens om de märkningar som ska göras i annan övervakad icke-säkerhetsklassificerad information och förklarar dessa märkningar i projektets säkerhetsanvisningar.

9.3. När övervakad icke-säkerhetsklassificerad information som överläts eller producerats i enlighet med detta fördrag behandlas ska man försäkra sig om den övervakning som avses i stycke 9.1. i denna artikel.

9.4. Innan parterna tillåter att övervakad icke-säkerhetsklassificerad information överläts till uppdragstagarna, säkerställer de att uppdragstagarna har ålagts juridiskt att övervaka denna information i enlighet med bestämmelserna i denna artikel.

ARTIKEL X

BESÖK I ANLÄGGNINGAR

10.1. Parterna tillåter att övriga parter anställda eller anställda hos övriga parter uppdragstagare besöker staternas anläggningar, ämbetsverk och laboratorier samt uppdragsgarnas industriinrättningar förutsatt att par-

9.1.3. Each Party shall take all lawful steps available to it, including national classification, to keep such Information free from further disclosure (including requests under any legislative provisions), except as provided in subparagraph 9.1.2. of this Article, unless the originating Party consents to such disclosure. In the event of unauthorized disclosure, or if it becomes probable that the Information may have to be further disclosed under any legislative provision, immediate notification shall be given to the originating Party.

9.2. To assist in providing the appropriate controls, the originating Party shall ensure that Controlled Unclassified Information is appropriately marked to ensure its "in confidence" nature. The Parties' export-controlled Information shall be marked in accordance with the applicable Party's export control markings as documented in the security Classification Guide. The Parties shall also decide, in advance and in writing, on the markings to be placed on any other types of Controlled Unclassified Information and describe such markings in the PSI.

9.3. Controlled Unclassified Information provided or generated pursuant to this Agreement shall be handled in a manner that ensures control as provided for in paragraph 9.1. of this Article.

9.4. Prior to authorizing the release of Controlled Unclassified Information to Contractors, the Parties shall ensure the Contractors are legally bound to control such Information in accordance with the conditions of this Article.

ARTICLE X

VISITS TO ESTABLISHMENTS

10.1. Each Party shall permit visits to its Government establishments, agencies and laboratories, and Contractor industrial facilities by employees of the other Parties or by employees of the other Parties' Contractors,

terna i fråga tillåter dessa besök och att de anställda har behövliga och adekvata intyg på säkerhetsutredningar samt ett behov att få information.

10.2. Alla besökare ska följa säkerhetsbestämmelserna hos den part som är värd. Den information som ska överlätas till besökarna eller göras tillgänglig för dem behandlas som om den skulle ha överlåtits till den part som sände besökarna, och på denna information tillämpas bestämmelserna i detta fördrag.

10.3. Begäran om att en parts personal ska få besöka en annan parts verksamhetslokaler koordineras längs officiella kanaler, och de ska följa etablerade besöksförfaranden hos den part som är värd. I besöksbegäran nämns projektets namn.

10.4. Förteckningar över varje parts personal, som förutsätts göra upprepade besök i en annan parts verksamhetslokaler, sänds via officiella kanaler och härvid följs de förfaranden som gäller upprepade internationella besök.

ARTIKEL XI SÄKERHET

11.1 All säkerhetsklassificerad information som överlåtits eller producerats i enlighet med detta fördrag förvaras, hanteras, överförs och skyddas i enlighet med parternas bilaterala eller multilaterala säkerhetsfördrag. I överensstämmelse med ovan nämnda bilaterala eller multilaterala säkerhetsfördrag kommer parterna överens om följande säkerhetsföreskrifter:

11.2 Säkerhetsklassificerad information överförs endast via staternas officiella kanaler eller kanaler som godkänts av parternas utsedda säkerhetsmyndigheter. I samband med dylik säkerhetsklassificerad information nämns nivån på säkerhetsklassen och informationens ursprungsland, de bestämmelser som gäller överlåtelse samt att informationen anknyter till detta fördrag.

11.3 Parterna vidtar alla till buds stående lagliga åtgärder för att säkerställa att säker-

provided that the visit is authorized by the affected Parties and the employees have any necessary and appropriate security clearances and a need-to-know.

10.2. All visiting personnel shall be required to comply with security regulations of the hosting Party. Any Information disclosed or made available to visitors shall be treated as if supplied to the Party sponsoring the visiting personnel, and shall be subject to the conditions of this Agreement.

10.3. Requests for visits by personnel of one Party to a facility of another Party shall be coordinated through official channels, and shall conform with the established visit procedures of the hosting Party. Requests for visits shall bear the name of the Project.

10.4. Lists of personnel of each Party required to visit, on a continuing basis, facilities of another Party shall be submitted through official channels in accordance with recurring international visit procedures.

ARTICLE XI SECURITY

11.1. All Classified Information provided or generated pursuant to this Agreement shall be stored, handled, transmitted, and safeguarded in accordance with bilateral or multilateral security agreements between the Parties. Consistent with the above-mentioned bilateral and multilateral security agreements, the Parties agree to the following security provisions:

11.2. Classified Information shall be transferred only through official government-to-government channels or through channels approved by the Designated Security Authorities (DSAs) of the Parties. Such Classified Information shall bear the level of classification and denote the country of origin, the conditions of release, and the fact that the Information relates to this Agreement.

11.3. Each Party shall take all lawful steps available to it to ensure that Classified In-

hetsklassificerad information som överlåtit eller producerats i enlighet med detta fördrag skyddas mot annan överlåtelse, med undantag av de fall som tillåts i denna artikel, om inte övriga parter samtycker till denna överlåtelse. Sålunda försäkras sig parterna om att mottagarna

11.3.1 inte överlåter säkerhetsklassificerad information till någon statlig sammanslutning, nationell sammanslutning, organisation eller annan tredje parts sammanslutning utan att den part som överlåtit informationen på förhand har gett sitt skriftliga samtycke till detta i enlighet med de förfaranden om vilka bestäms i artikel XII (Försäljning och överföring till tredje part) i detta fördrag.

11.3.2 inte använder säkerhetsklassificerad information till annat än syften enligt detta fördrag,

11.3.3 följer alla begränsningar gällande distribution och tillgång med anknytning till säkerhetsklassificerad information vilka stämmer överens med detta fördrag.

11.4 Parterna undersöker alla fall i fråga om vilka man känner till eller har orsak att misstänka att säkerhetsklassificerad information som har överlåtit eller producerats i enlighet med detta fördrag har förlorats eller överlåtit till personer som inte har fullmakt till detta. Parterna meddelar också övriga parter utan dröjsmål och till fullo exakta uppgifter om en sådan händelse samt de slutliga resultaten av undersökningen och de korrigerande åtgärder som har vidtagits för att förhindra att händelsen upprepas.

11.5 Projektledarna utarbetar säkerhetsanvisningar och en säkerhetsklassificeringsguide för projektet. I projektets säkerhetsanvisningar och säkerhetsklassificeringsguide beskrivs de metoder enligt vilka projektinformationen klassificeras, märks och skyddas och enligt vilka den används och överförs, och i dessa förutsätts att i de märkningar som ska göras på säkerhetsklassificerad information som är underkastad exportkontroll ingår tillämpliga exportkontrollmärkningar om vilka bestäms i projektets säkerhetsanvisningar i

formation provided or generated pursuant to this Agreement is protected from further disclosure, except as permitted by this Article, unless the other Party(s) consents to such disclosure. Accordingly, each Party shall ensure that the recipient(s):

11.3.1. Shall not release the Classified Information to any government, national, organization, or other entity of a Third Party without the prior written consent of the originating Party in accordance with the procedures set forth in Article XII (Third Party Sales and Transfers) of this Agreement.

11.3.2. Shall not use the Classified Information for other than the purposes provided for in this Agreement.

11.3.3. Shall comply with any distribution and access restrictions on Classified Information that are provided under this Agreement.

11.4. The Parties shall investigate all cases in which it is known or when there are grounds for suspecting that Classified Information provided or generated pursuant to this Agreement has been lost or disclosed to unauthorized persons. Each Party also shall promptly and fully inform the other Parties of the details of any such occurrence, and of the final results of the investigation and of the corrective action taken to preclude recurrence.

11.5. The PMs shall prepare a PSI and a Classification Guide (CG) for the Project. The PSI and the CG shall describe the methods by which Project Information shall be classified, marked, used, transmitted, and safeguarded, and shall require that markings for all export-controlled Classified Information shall include the applicable export control markings identified in the PSI in accordance with paragraph 9.2. of Article IX (Controlled Unclassified Information) of this Agreement. The PSI and CG shall be devel-

enlighet med stycke 9.2 i artikel IX (Övervakad icke-säkerhetsklassificerad information) i detta fördrag. Projektledaren utarbetar projektets säkerhetsanvisningar och säkerhetsklassificeringsguiden inom tre månader från det detta fördrag har trätt i kraft. De granskas och sänds vidare till de av parterna utsedda säkerhetsmyndigheterna för godkännande och de gäller hela personalen hos den stat och uppdragstagare som deltar i projektet. Säkerhetsklassificeringsguiden granskas regelbundet och i den görs ändringar, vilkas syfte är att enligt behov sänka klassificeringen. Den tillämpliga utsedda säkerhetsmyndigheten godkänner projektets säkerhetsanvisningar och säkerhetsklassificeringsguide innan någon säkerhetsklassificerad information eller övervakad icke-säkerhetsklassificerad information överförs.

11.6 Den utsedda säkerhetsmyndigheten hos en part som ingår ett kontrakt som innehåller säkerhetsklassificerad information svarar för att säkerhetsåtgärderna tillämpas på dess område för att säkerhetsklassificerad information ska skyddas i enlighet med lagar och bestämmelser. Innan någon säkerhetsklassificerad information som erhållits utgående från detta fördrag avslöjas för uppdragstagaren, en eventuell uppdragstagare eller underleverantör, ska de utsedda säkerhetsmyndigheterna eller de personer dessa har valt

11.6.1 försäkra sig om att ifrågasvarande uppdragstagare, eventuella uppdragstagare eller underleverantör (och deras verksamhetslokaler) kan skydda den säkerhetsklassificerade informationen tillräckligt väl,

11.6.2 vid behov bevilja säkerhetsutredningar över verksamhetslokalerna,

11.6.3 vid behov bevilja intyg över säkerhetsutredning för personal, vars uppgifter förutsätter tillgång till säkerhetsklassificerad information,

11.6.4 försäkra sig om att alla personer för vilka säkerhetsklassificerad information är tillgänglig är på det klara med sina skyldigheter att skydda säkerhetsklassificerad informa-

tion. They shall be reviewed and forwarded to the Parties' DSAs for approval and shall be applicable to all Government and Contractor personnel participating in the Project. The CG shall be subject to regular review and revision with the aim of downgrading the classification whenever this is appropriate. The PSI and the CG shall be approved by the appropriate DSA prior to the transfer of any Classified Information or Controlled Unclassified Information.

11.6. The DSA of the Party that awards a classified Contract shall assume responsibility for administering within its territory security measures for the protection of the Classified Information, in accordance with its laws and regulations. Prior to the release to a Contractor, Prospective Contractor, or subcontractor of any Classified Information received under this Agreement, the DSAs or their designees shall:

11.6.1. Ensure that such Contractor, Prospective Contractor, or subcontractor (and their facilities) have the capability to protect the Classified Information adequately.

11.6.2. Grant a security clearance to the facilities, if appropriate.

11.6.3. Grant a security clearance for all personnel with duties that require access to Classified Information, if appropriate.

11.6.4. Ensure that all persons having access to the Classified Information are informed of their obligations to protect the Classified Information in accordance with

tion i enlighet med de nationella lagar och bestämmelser som gäller säkerhet samt bestämmelserna i detta fördrag,

11.6.5 utföra regelbundna säkerhetskontroller i de verksamhetslokaler som har fått ett intyg över säkerhetsutredning för att säkerställa att säkerhetsklassificerad information skyddas på adekvat sätt,

11.6.6 försäkra sig om att säkerhetsklassificerad information endast är tillgänglig för sådana personer som har ett behov att få information som anknyter till syftena med fördraget.

11.7 Uppdragstagare, eventuella uppdragstagare eller underleverantörer, vilka enligt de utsedda säkerhetsmyndigheterna står under ekonomisk, administrativ, politisk eller med ledningen sammanhängande övervakning av medborgare eller sammanslutningar i en tredje part, kan vara delaktiga i ett kontrakt eller ett underleverantörskontrakt som förutsätter möjlighet att använda säkerhetsklassificerad information som överlåtits eller producerats i enlighet med detta fördrag endast när det finns verkställbara åtgärder för att säkerställa att den säkerhetsklassificerade informationen inte är tillgänglig för medborgare eller andra sammanslutningar i en tredje part. Om inga verkställbara åtgärder står till buds, med vilka en tredje parts medborgares eller andra sammanslutningars tillträde till säkerhetsklassificerad information kan förhindras, ska övriga parter höras för erhållande av ett godkännande innan en dylik tillgänglighet tillåts.

11.8 Den ansvariga parten eller uppdragstagaren godkänner i fråga om alla sådana verksamhetslokaler där avsikten är att säkerhetsklassificerad information ska användas, att en eller flera sådana personer utnämns vilka har till uppgift att effektivt fullgöra de skyldigheter som är förknippade med skyddandet av information med anknytning till detta fördrag i verksamhetslokalerna i fråga. Dessa personer ansvarar för att säkerhetsklassificerad information som ingår i detta fördrag endast är tillgänglig för sådana personer som har adekvat godkännande som gäller tillgång till information och ett behov att få information.

national security laws and regulations and the conditions of this Agreement.

11.6.5. Carry out periodic security inspections of cleared facilities to ensure that the Classified Information is properly protected.

11.6.6. Ensure that access to the Classified Information is limited to those persons who have a need-to-know for purposes of the Agreement.

11.7. Contractors, Prospective Contractors, or subcontractors that are determined by DSAs to be under financial, administrative, policy, or management control of nationals or entities of a Third Party, may participate in a Contract or subcontract requiring access to Classified Information provided or generated pursuant to this Agreement only when enforceable measures are in effect to ensure that nationals or other entities of a Third Party shall not have access to Classified Information. If enforceable measures are not in effect to preclude access by nationals or other entities of a Third Party, the other Party shall be consulted for approval prior to permitting such access.

11.8. For any facility in which Classified Information is to be used, the responsible Party or Contractor shall approve the appointment of a person or persons to exercise effectively the obligations for safeguarding at such facility the Information pertaining to this Agreement. These officials shall be responsible for limiting access to Classified Information involved in this Agreement to those persons who have been properly approved for access and have a need-to-know.

11.9 Parterna säkerställer att säkerhetsklassificerad information endast är tillgänglig för sådana personer som har nödvändigt intyg över säkerhetsutredning och ett särskilt behov att använda säkerhetsklassificerad information för att delta i projektet.

11.10 Information som har överlåtits eller producerats i enlighet med detta fördrag kan högst klassificeras som konfidentiell. Detta fördrag och dess innehåll har inte säkerhetsklassificerats.

11.9. Each Party shall ensure that access to Classified Information is limited to those persons who possess requisite security clearances and have a specific need for access to the Classified Information in order to participate in the Project.

11.10. Information provided or generated pursuant to this Agreement may be classified as high as Confidential. The existence of this Agreement is unclassified and the contents are unclassified.

ARTIKEL XII

FÖRSÄLJNING OCH ÖVERFÖRING TILL TREDJE PART

12.1. Parterna varken säljer eller överlåter projektets resultatinformation eller på basis av den helt eller delvis producerat informationsparti och överför inte heller äganderätt eller besittning som gäller dessa till tredje part utan skriftligt samtycke på förhand av de övriga parternas regeringar. Parterna tillåter inte heller dylik försäljning, överlåtelse eller överföring, inte heller utförd av ägaren till informationspartiet utan skriftligt samtycke på förhand av de övriga parternas regeringar. Detta samtycke ges inte, om inte den avsedda mottagarens regering bestyrker skriftligen för övriga parter att den

12.1.1. inte överför överlåtet material eller överlåten information vidare och inte heller tillåter att de överförs vidare,

12.1.2. använder eller tillåter användning av överlåtet material eller överlåten information endast för parternas specificerade syften.

12.2. Parterna varken säljer eller överlåter projektets bakgrundsinformation eller projektmaterial, som övriga parter har överlåtit, och överför inte heller äganderätt eller besittning gällande dem till tredje part utan skriftligt samtycke på förhand av den överlåtande partens regering. Den överlåtande partens regering svarar ensam för tillåtandet av dylika överföringar och enligt fallet för fastställandet

ARTICLE XII

THIRD PARTY SALES AND TRANSFERS

12.1. The Parties shall not sell, transfer title to, disclose, or transfer possession of Project Foreground Information, or any item produced either wholly or in part from Project Foreground Information, to any Third Party without the prior written consent of the Governments of the other Parties. Furthermore, none of the Parties shall permit any such sale, disclosure, or transfer, including by the owner of the item, without the prior written consent of the Governments of the other Parties. Such consent shall not be given unless the Government of the intended recipient confirms in writing with the other Parties that it shall:

12.1.1. Not retransfer, or permit the further retransfer of, any equipment or Information provided.

12.1.2. Use, or permit the use of, the equipment or Information provided only for the purposes specified by the Parties.

12.2. The Parties shall not sell, transfer title to, disclose, or transfer possession of Project Background Information or Project Equipment provided by the other Parties to any Third Party without the prior written consent of the Government of the Party that provided such equipment or Information. The providing Party's Government shall be solely responsible for authorizing such transfers and,

av bestämmelser och metoder som gäller realiserandet av dem.

as applicable, specifying the method and conditions for implementing such transfers.

ARTIKEL XIII

ARTICLE XIII

ANSVAR OCH YRKANDEN

LIABILITY AND CLAIMS

13.1 Om det vid utförandet av officiella uppgifter som anknyter till verkställandet av detta fördrag uppkommer eller med denna verksamhet sammanhänger ansvar, tillämpas följande bestämmelser:

13.1. For liability arising out of, or in connection with, activities undertaken in the performance of official duty in the execution of the Agreement, the following conditions shall apply:

13.1.1 Yrkanden som riktas mot en part eller dess militära eller civila personal behandlas med iakttagande av villkoren i parternas tillämpliga multilaterala eller bilaterala fördrag.

13.1.1. Claims against a Party or its military or civilian personnel shall be dealt with in accordance with the terms of applicable multilateral or bilateral treaties and agreements of the Parties.

13.1.2 På yrkanden utanför de multilaterala eller bilaterala fördragens tillämpningsområde tillämpas följande bestämmelser:

13.1.2. For those claims for which multilateral or bilateral treaties or agreements do not apply, the following conditions shall apply:

13.1.2.1 Med undantag av de yrkanden som avses i artikel VII (Projektmaterial) och som gäller förlust av eller skada på projektmaterial, samt förlust av eller skada på robotbåten i Helsinki-klassen och Förenta staternas försvarsministeriums och Tysklands försvarsministeriums testningsutrustning, avstår parterna från alla yrkanden som riktas mot övriga parter och gäller deras militära eller civila personals personskador eller död eller skador på eller förlust av egendom, vilka grundar sig på skador som orsakats av övriga parters militära eller civila personal. Om emellertid parterna anser att en dylik personskada, död eller skada på eller förlust av egendom beror på partens militära eller civila personals hänsynslösa gärningar eller hänsynslösa försummelser, avsiktliga missbruk eller grova oaktsamhet, svarar parten i fråga ensam för ansvarskostnaderna.

13.1.2.1. With the exception of claims for loss of or damage to Project Equipment and the Helsinki Class FMC, U.S. DoD and Germany MOD test equipment, which are addressed in Article VII (Project Equipment), each Party waives all claims against the other Parties in respect to injury to or death of its military or civilian personnel and for damage to or loss of its property caused by such personnel of another Party. However, if the Parties determine that such injury, death, damage, or loss results from reckless acts or reckless omissions, willful misconduct or gross negligence of a Party's military or civilian personnel, the costs of any liability shall be borne by that Party alone.

13.1.2.2 Yrkanden framställda av en annan person, vilka gäller personskador eller död eller skada på eller förlust av egendom, som orsakats av parternas militära eller civila personal, behandlas av den ändamålsenligaste parten på det sätt som parterna beslutar. För de kostnader som den skadelidande anses vara berättigad till svarar parterna jämlikt. Om

13.1.2.2. Claims from any other persons for injury, death, damage, or loss of any kind caused by one of the Parties' military or civilian personnel shall be processed by the most appropriate Party, as determined by the Parties. Any costs determined to be owed the claimant shall be borne equally by the Parties. However, if the Parties determine that

emellertid parterna anser att en dylik personskada, död eller skada på eller förlust av egendom beror på partens militära eller civila personals hänsynslösa gärningar eller hänsynslösa försummelser, avsiktliga missbruk eller grova oaktsamhet, svarar parten i fråga ensam för ansvarskostnaderna.

13.2 Yrkanden som grundar sig på kontrakt, som ingåtts i enlighet med detta fördrag, avgörs med iakttagande av bestämmelserna i dessa kontrakt.

13.3 När denna artikel tillämpas anses uppdragstagarnas anställda och representanter inte höra till en parts civila personal.

ARTIKEL XIV

TULLAR, SKATTER OCH MOTSVARANDE AVGIFTER

14.1 Tullar, import- och exportskatter och motsvarande avgifter administreras i enlighet med varje parts lagar och bestämmelser. Om gällande nationella lagar och bestämmelser tillåter det, försöker parterna försäkra sig om att i samband med arbete som utförs i enlighet med detta projekt inte förordnas om lätt identifierbara tullar, import- och exportskatter och motsvarande avgifter eller kvantitativa eller andra begränsningar i import och export.

14.2 Parterna försäkras sig i mån av möjlighet om att när tullar, import- och exportskatter och motsvarande avgifter administreras, främjas att arbetet enligt detta projekt utförs effektivt och ekonomiskt. Om tullar, import- och exportskatter eller motsvarande avgifter tas ut, svarar den part vars stat tar ut dem, för kostnaderna utöver sina kostnader för projektet.

14.3 Om det är nödvändigt att ta ut tullar för att följa Europeiska unionens (EU) regler, svarar den medlemsstat i EU som är den slutliga mottagaren av produkterna för att tullarna tas ut. För detta transporteras de komponentdelar till materialet som importerats från länder utanför EU till sin slutliga destination

such injury, death, damage, or loss results from reckless acts or reckless omissions, willful misconduct, or gross negligence of a Party's military or civilian personnel, the costs of any liability shall be borne by that Party alone.

13.2. Claims arising under any Contract awarded under this Agreement shall be resolved in accordance with the conditions of the Contract.

13.3. Employees and agents of Contractors are not considered civilian personnel of a Party for the purposes of this Article.

ARTICLE XIV

CUSTOMS DUTIES, TAXES, AND SIMILAR CHARGES

14.1. Customs duties, import and export taxes, and similar charges shall be administered in accordance with each Party's respective laws and regulations. Insofar as existing national laws and regulations permit, the Parties shall endeavor to ensure that such readily identifiable customs duties, import and export taxes, and similar charges, as well as quantitative or other restrictions on imports and exports, are not imposed in connection with work carried out under this Project.

14.2. Each Party shall use its best efforts to ensure that customs duties, import and export taxes, and similar charges are administered in a manner favorable to the efficient and economical conduct of the work of this Project. If any such customs duties, import and export taxes, or similar charges are levied, the Party in whose country they are levied shall bear such costs over and above that Party's shared costs of the Project.

14.3. If, in order to apply European Union (EU) regulations, it is necessary to levy duties, then these shall be met by the EU member end recipient. To this end, parts of the components of the equipment coming from outside the EU shall proceed to their final destination accompanied by the relevant cus-

försedda med adekvat tulldokument, som möjliggör förtullning av dem. Den EU-medlemsstat som är ifrågavarande part betalar tullarna utöver sina kostnader för projektet.

toms document enabling settlement of duties to take place. The duties shall be paid as a cost over and above that EU Party's shared cost of the Project.

ARTIKEL XV

AVGÖRANDE AV TVISTER

15.1 Tvister som uppkommer mellan parterna när detta fördrag verkställs eller tvister som anknyter till detta avgörs enbart genom förhandlingar mellan parterna, de förs inte till någon nationell eller internationell domstol eller någon annan person eller sammanslutning för avgörande.

15.1. Disputes between the Parties arising under or relating to this Agreement shall be re-solved only by consultation between the Parties and shall not be referred to a national court, an international tribunal, or to any other person or entity for settlement.

ARTIKEL XVI

ÄNDRING, UPPSÄGNING, IKRAFTTRÄDANDE OCH GILTIGHET

16.1. I all parternas verksamhet, som baserar sig på detta fördrag, följs parternas nationella lagar och bestämmelser, inklusive deras exportkontrollbestämmelser. Parternas skyldigheter förutsätter att nödvändiga resurser finns att tillgå för utförande av dem.

ARTICLE XVI

AMENDMENT, TERMINATION, ENTRY INTO FORCE, AND DURATION

16.1. All activities of the Parties under this Agreement shall be carried out in accordance with their respective national laws and regulations, including their respective export control laws and regulations. The obligations of the Parties shall be subject to the availability of funds for such purposes.

16.2. Om inget annat föreskrivs, kan detta fördrag ändras genom en ömsesidig skriftlig överenskommelse mellan parterna.

16.2. Except as otherwise provided, this Agreement may be amended by the mutual written consent of the Parties.

16.3. Detta fördrag kan när som helst sägas upp genom en skriftlig överenskommelse mellan parterna. Om alla parter samtycker till att säga upp detta fördrag, förhandlar parterna sinsemellan före tidpunkten för uppsägningen för att säkerställa att uppsägningen görs på ett så ekonomiskt och jämlikt sätt som möjligt.

16.3. This Agreement may be terminated at any time upon the written consent of the Parties. In the event all Parties consent to terminate this Agreement, the Parties shall consult prior to the date of termination to ensure termination in the most economical and equitable manner.

16.4. Ifall fördraget upphör att gälla, tillämpas följande bestämmelser:

16.4. In the event that the Agreement is terminated, the following rules shall apply:

16.4.1 Parterna fortgår att delta finansiellt eller med andra prestationer till dess uppsägningen träder i kraft.

16.4.1. The Parties shall continue participation, financial or otherwise, up to the effective date of termination.

16.4.2 Varje part svarar för sina egna projektkostnader med anknytning till att projektets giltighet upphör.

16.4.2. Each Party shall be responsible for its own Project-related costs associated with termination of the Project.

16.4.3 Om inget annat följer av bestämmelserna i detta fördrag, förbehåller sig parterna all sådan projektinformation och rättigheterna till den, vilka har erhållits i enlighet med detta fördrag innan fördragets giltighet upphörde.

16.5. En part kan utträda ur detta fördrag genom att 90 dagar på förhand skriftligen meddela övriga parter om sin avsikt att utträda ur det. Styrkommittén diskuterar omedelbart meddelandet för att besluta om adekvat förfarande med vilket verksamheten enligt detta fördrag avslutas. Ifall man utträder ur fördraget på detta sätt, tillämpas följande bestämmelser:

16.5.1 Den part som utträder ur detta fördrag fortgår med att delta finansiellt eller med andra prestationer fram till den faktiska tidpunkten för utträdet.

16.5.2 Den utträdande partens totala prestation överstiger inte kostnadstaket enligt stycke 5.3 i artikel V (Bestämmelser som gäller ekonomin) i detta fördrag.

16.5.3 Varje part svarar för sina egna projektkostnader som anknyter till den utträdande partens utträde ur projektet.

16.5.4 Om inget annat följer av bestämmelserna i detta fördrag, behåller parterna all sådan projektinformation och de rättigheter som anknyter till den, vilka har erhållits i enlighet med bestämmelserna i detta fördrag innan parten utträder ur detta fördrag.

16.6. Parternas rättigheter och skyldigheter, som grundar sig på artikel VIII (Överlåtelse och användning av projektinformation), artikel IX (Övervakad icke-säkerhetsklassificerad information), artikel XI (Säkerhet), artikel XII (Försäljning och överföring till tredje part), artikel XIII (Ansvar och yrkanden), artikel XV (Aygörande av tvister) och denna artikel XVI (Ändring, uppsägning, ikraftträdande och giltighet) i detta fördrag, är i kraft utan hinder av att detta fördrag sägs upp eller slutar gälla.

16.4.3. All Project Information and rights therein received under this Agreement prior to the termination of this Agreement shall be retained by the Parties, subject to the conditions of this Agreement.

16.5. Any Party may withdraw from this Agreement upon 90 days written notification to the other Parties of its intent to withdraw. Such notice shall be the subject of immediate consultation by the SC to decide upon the appropriate course of action to conclude the activities under this Agreement. In the event of such withdrawal, the following rules apply:

16.5.1. The Party withdrawing from this Agreement shall continue participation, financial or otherwise, up to the effective date of the withdrawal.

16.5.2. The total contribution by any withdrawing Party shall in no event exceed the Cost Ceiling set out in paragraph 5.3. of Article V (Financial Provisions) of this Agreement.

16.5.3. Each Party shall be responsible for its own Project-related costs associated with the withdrawal of the withdrawing Party from the Project.

16.5.4. All Project Information and rights therein received under the conditions of this Agreement prior to the Party withdrawing from this Agreement shall be retained by the Parties, subject to the conditions of this Agreement.

16.6. The respective rights and obligations of the Parties regarding Article VIII (Disclosure and Use of Project Information), Article IX (Controlled Unclassified Information), Article XI (Security), Article XII (Third Party Sales and Transfers), and Article XIII (Liability and Claims), Article XV (Settlement of Disputes), and this Article XVI (Amendment, Termination, Entry into Force, and Duration) of this Agreement shall continue to apply notwithstanding termination or expiration of this Agreement.

16.7. Detta fördrag, som innehåller sexton (16) artiklar, träder i kraft enligt följande:

16.7.1 Fördraget träder i kraft mellan det tyska försvarsministeriet och det amerikanska försvarsministeriet den dag då de båda har undertecknat fördraget.

16.7.2 När det finska försvarsministeriet har undertecknat fördraget, meddelar det det tyska försvarsministeriet och det amerikanska försvarsministeriet skriftligen när de nationella åtgärder som förutsätts för att detta fördrag ska kunna träda i kraft har vidtagits vid det finska försvarsministeriet. Detta fördrag träder i kraft för det finska försvarsministeriets del den dag som fastställs i ifrågavarande skriftliga meddelande, och det skriftliga meddelandet fogas till detta fördrags signatörsida.

16.7.3 Det tyska försvarsministeriet och det amerikanska försvarsministeriet, som har undertecknat fördraget tidigare, har inga skyldigheter gentemot det finska försvarsministeriet, och det finska försvarsministeriet har inga skyldigheter på basis av detta fördrag och får inte heller fördelar som baserar sig på detta fördrag innan detta fördrag har trätt i kraft för Finlands del i enlighet med vad som sägs ovan i stycke 16.7.2.

16.8 Detta fördrag är i kraft i tre år från det datum då det tyska försvarsministeriet och det amerikanska försvarsministeriet har undertecknat fördraget. Fördragets giltighet kan förlängas med skriftligt samtycke av parterna.

FÖR BEKRÄFTELSE AV DETTA har undertecknade, med adekvata fullmakter till detta av sina regeringar, undertecknat detta fördrag.

UPPRÄTTAT i tre exemplar på engelska.

16.7. This Agreement, which consists of sixteen (16) Articles, shall enter into force as follows:

16.7.1. The Agreement shall enter into force between the Germany MOD and the U.S. DoD on the date that both have signed the Agreement.

16.7.2. After the Finland MOD has signed the Agreement, it shall notify the Germany MOD and the U.S. DoD in writing of the completion of Finland MOD's national measures necessary for entry into force of this Agreement. This Agreement shall enter into force for the Finland MOD on the day specified in such written notification and this written notification shall be attached to this Agreement's signature page.

16.7.3. The Germany MOD and U.S. DoD, who have previously signed the Agreement, shall have no obligations with regard to the Finland MOD, and the Finland MOD shall have no obligations and receive no benefits under this Agreement until such time as this Agreement has entered into force for Finland in accordance with paragraph 16.7.2. above.

16.8. This Agreement shall remain in force for three years from the date on which both Germany MOD and U.S. DoD have signed the Agreement. It may be extended by written concurrence of the Parties.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorized by their Governments, have signed this Agreement.

DONE, in triplicate, in the English language.

FÖR REPUBLIKEN FINLANDS FÖR-
SVARSMINISTERIUM SOM AGERAR
FÖR FINLANDS REGERINGS RÄKNING

FOR THE MINISTRY OF DEFENCE OF
THE REPUBLIC OF FINLAND ACTING
ON BEHALF OF THE GOVERNMENT OF
FINLAND

Eero Lavonen

Eero Lavonen

Underskrift

Signature

Eero Lavonen

Eero Lavonen

Namn

Name

den 7 oktober 2009

October, 7, 2009

Datum

Date

Arlington, Virginia

Arlington, Virginia

Ort

Location

SAKSAN LIITTOTAŠAVALLAN PUO-
LUSTUSMINISTERIÖN PUOLESTA

FOR THE FEDERAL MINISTRY OF DE-
FENCE OF THE FEDERAL REPUBLIC OF
GERMANY

Reinhard Schlütte

Reinhard Schlütte

Underskrift

Signature

Reinhard Schlütte

Reinhard Schlütte

Namn

Name

den 28 oktober 2009

28 Okt 2009

Datum

Date

Koblenz

Koblenz

Ort

Location

FÖR AMERIKAS FÖRENTA STATERS
FÖRSVARSMINISTERIUM

S.S. Voetsch

Underskrift

S.S. Voetsch

Namn

den 1 oktober 2009

Datum

Arlington, Virginia

Ort

FOR THE DEPARTMENT OF DEFENSE
OF THE UNITED STATES OF AMERICA

S.S. Voetsch

Signature

S.S. Voetsch

Name

Oct 1, 2009

Date

Arlington, Virginia

Location

MEDDELANDE

Republiken Finlands försvarsministerium, som agerar för republiken Finlands regerings räkning, meddelar Förbundsrepubliken Tysklands försvarsministerium och Amerikas förenta staters försvarsministerium att det har slutfört de nationella åtgärder som förutsätts för att detta fördrag ska kunna träda i kraft och att detta fördrag träder i kraft _____ [*datum som är 30 dagar senare än de finska myndigheternas underteckningsdag nedan*].

FÖR REPUBLIKEN FINLANDS FÖRSVARSMINISTERIUM SOM AGERAR FÖR REPUBLIKEN FINLANDS REGERINGS RÄKNING

_____ Datum: _____ Ort: _____

NOTIFICATION

The Ministry of Defence of the Republic of Finland acting on behalf of the Government of the Republic of Finland hereby notifies the Federal Ministry of Defense of the Federal Republic of Germany and the Department of Defense for the United States of America that it has completed its national measures necessary for this Agreement to enter into force, and that this Agreement shall thereby enter into force on _____ [*enter date 30 days after date of signature below by Finnish official*].

FOR THE MINISTRY OF DEFENCE OF THE REPUBLIC OF FINLAND ACTING ON BEHALF OF THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF FINLAND

_____ Date: _____ Place: _____